

300 ๗12

๘๘๔๘๗

7.3

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและบุคลิกภาพประชาธิปไตย
ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับการสอนโดยการเรียนเป็นทีม
กับการสอนตามคู่มือครู

ปริญญานิพนธ์

ของ

สุรชาติ มานิตย์

๗ ๕ ส.ค 253๑

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มกราคม 2530

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

310603

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและบุคลิกภาพประชาธิปไตย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับการสอนโดยการเรียนเป็นทีม
กับการสอนตามคู่มือครู

บทคัดย่อ

ของ

สุรชาติ มานิตย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มกราคม 2530

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและบุคลิกภาพ
ประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเรียนโดยการเรียนเป็นทีม

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม อำเภอนาหว้า
จังหวัดนครพนม ปีการศึกษา 2528 จำนวน 72 คน กลุ่มทดลองสอนโดยการเรียนเป็นทีม
กลุ่มควบคุมสอนโดยวิธีสอนตามคู่มือครู ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองกลุ่มละ 20 คาบ ๆ ละ
50 นาที โดยทั้งสองกลุ่มใช้บทเรียนเดียวกัน ดำเนินการสอนโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ
Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการ
วิจัยคือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง บทบาทและหน้าที่ของ
พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีค่าความเชื่อมั่น .7788
และแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย มีค่าความเชื่อมั่น .7516 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้
t - test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียน
กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และบุคลิกภาพประชาธิปไตย
ของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A COMPARISON OF ACADEMIC ACHIEVEMENT IN SOCIAL STUDIES
AND DEMOCRATIC PERSONALITY OF MATHAYOM SUKSA I
STUDENTS THROUGH TEAM LEARNING METHOD AND
METHODS IN THE TEACHERS' MANUAL

AN ABSTRACT

BY

SURACHAT MANIT

Presented in partial fulfillment of the requirement
for the master of Education degree
at Srinakharinwirot University

January 1987

The purpose of this study was to study the academic achievement and the democratic personality of Mathayom Suksa I student learning social studies by team learning method.

The subjects were 72 Mathayom Suksa one students at Nawapithayakom school, Amphur Nawa, Nakhonpanom. The students in the experimental group studied through team learning teaching method, where as the ones in the control group were taught by the method in the teachers' manual. The students in the experimental and the control groups were taught with the same content for 20 periods. The randomized control - group pretest - posttest design was used in the study. The social study achievement test (reliability = 0.7788) and the questionnaire of democratic personality were used as the research instruments. (reliability = 0.7516) The t - test was used for the data analysis.

The findings showed that social study achievement of the experimental group were significantly higher than the control group at the .01 level. The students democratic personality of the experimental group were significantly higher than the control group at the .01 level.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้.

คณะกรรมการที่ปรึกษา

นางคุณเนตร อัครสวัสดิ์ ประธาน
 (นางคุณเนตร อัครสวัสดิ์)
 น.ส.อรพินทร์ ชูชม กรรมการ
 (น.ส.อรพินทร์ ชูชม)

คณะกรรมการสอบ

นางคุณเนตร อัครสวัสดิ์ ประธาน
 (นางคุณเนตร อัครสวัสดิ์)
 น.ส.อรพินทร์ ชูชม กรรมการ
 (น.ส.อรพินทร์ ชูชม)
 นางจุฑิมา วัชรนะศิริ กรรมการ
 (นางจุฑิมา วัชรนะศิริ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือและคำแนะนำอย่างดียิ่งจาก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.เนตร อัสสวัสถ์ และ อาจารย์อรพินทร์ ชูชม ที่กรุณาให้คำปรึกษา
แนวคิด ข้อเสนอแนะ รวมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนนาทวีพิทยาคม คณะอาจารย์หมวดสังคมศึกษา
และขอบคุณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2528 ที่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือในการ
ทดลอง และเก็บข้อมูลครั้งนี้

ขอขอบคุณอาจารย์เจริญ ชาเรืองเดช อาจารย์บวรวิ ชาเรืองเดช ที่คอยสนับสนุน
เป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ด้วยดีเสมอมา

คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู
อาจารย์ ผู้ทุกท่านของผู้วิจัย

สุรชาติ มานิตย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนา	1
ภูมิหลัง	1
ความนุงหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยการ เรียนเป็นทีม	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยการ เรียนเป็นทีม	15
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพประชาธิปไตย	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพประชาธิปไตย	21
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	23
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	24
ประชากรในการศึกษาค้นคว้า	24
กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า	24
แบบแผนในการทดลอง	25
เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง	26
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	26
วิธีดำเนินการทดลอง	32
วิธีการและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	33

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนา	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยการ เรียนเป็นทีม	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยการ เรียนเป็นทีม	15
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพประชาธิปไตย	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพประชาธิปไตย	21
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	23
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	24
ประชากรในการศึกษาค้นคว้า	24
กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า	24
แบบแผนในการทดลอง	25
เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง	26
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	26
วิธีดำเนินการทดลอง	32
วิธีการและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	33

4	การวิเคราะห์ข้อมูล	37
	สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	37
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
	การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของ นักเรียนที่เรียนเป็นทีมกับเรียนด้วยการสอนตามคู่มือครู	37
	การเปรียบเทียบพฤติกรรมภาพประชาธิปไตยของนักเรียนที่ เรียนเป็นทีมกับเรียนด้วยการสอนตามคู่มือครู	37
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	40
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	40
	สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	40
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	40
	วิเคราะห์ข้อมูล	42
	สรุปผลการทดลอง	42
	อภิปรายผล	42
	ข้อเสนอแนะ	45
	บรรณานุกรม	47
	ภาคผนวก	51

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง	25
2 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ระหว่าง กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	38
3 แสดงการเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียน ระหว่าง กลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม	39

บทที่ 1

บทนา

ภูมิหลัง

✱ ในปัจจุบันสภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว วิทยาการและเทคโนโลยีก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ จึงได้ประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 โดยระบุจุดประสงค์ของหลักสูตรกลุ่มวิชาสังคมศึกษา สรุปได้ดังนี้คือ ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี รักชาติ มีความรับผิดชอบตนเองและหมู่คณะ มีนิสัยใฝ่หาความรู้และทักษะอยู่เสมอ มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการแก้ปัญหาสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี ตระหนักถึงการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เห็นคุณค่าของการทำงาน สุจริตและสามารถทำงานเป็นหมู่คณะ (อนุกฎ จินตวัช 2525 : 34) กระทรวงศึกษาธิการเล็งเห็นความสำคัญนี้ จึงกำหนดให้วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาบังคับของหลักสูตร ซึ่งนักเรียนต้องเรียนทุกคนในทุกภาคเรียน มีเนื้อหา เวลาและหน่วยการเรียนรู้มากกว่าทุกวิชาในหลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 65) แต่การเรียนการสอนเท่าที่ผ่านมายังไม่บรรลุผลเท่าที่ควร กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2526 : 8) ได้ประเมินผลหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 กลุ่มวิชาสังคมศึกษา พบว่า ✱ พฤติกรรมการเรียนการสอน ครูสอนยังคงใช้วิธีแบบบรรยายเดี่ยวร้อยละ 90 ส่วนวิธีสอนที่มอบงานให้นักเรียนหาหรือการอภิปรายกลุ่ม หากินน้อยมาก การเรียนการสอนดังกล่าวทำให้พลเมืองขาดคุณลักษณะสำคัญคือ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตัวเอง ไม่รู้จักการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ ไม่รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ขาดความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2518 : 21 - 22)

วิชาสังคมศึกษานอกจากจะให้ผู้เรียนมีทักษะทางวิชาการ (Academic Skills) แล้วยังต้องให้ผู้เรียนมีทักษะทางสังคม (Social Skills) เช่น ความสามารถในการมีส่วนร่วมทำงานในกลุ่ม สามารถแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ในการอภิปราย อันเป็นลักษณะของบุคลิกภาพแบบประชาธิปไตย (พิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์ 2526 : 56) ซึ่ง เวสเลย์ และรอนสกี (Wesley and Wronski. 1964 : 485 - 486) ได้กล่าวว่า บทบาทสำคัญในการสร้างบุคลิกภาพแบบประชาธิปไตยควรเป็นหัวใจสำคัญของการสอนสังคมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สุนนทิพย์ บุญสมบัติ (สุนนทิพย์ บุญสมบัติ 2526 : 200) ที่ว่า โรงเรียนควรเป็นแหล่งสำคัญในการสอนและพัฒนาประชาธิปไตย โดยเฉพาะครูสังคมศึกษา ต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นหลักการของประชาธิปไตย คือ เสรีภาพ เสมอภาคและภราดรภาพ อันจะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ การร่วมมือทางสังคม รู้จักหน้าที่และเคารพกฎคำสั่ง มีความรับผิดชอบตนเองและหมู่คณะ เปิดการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี นอกจากนี้ ไมเคิลลิส (Michaelis. 1950 : 36 - 42) ได้กล่าวสรุปถึงบุคลิกภาพแบบประชาธิปไตย พร้อมทั้งวิธีการที่จะทำให้เกิดบุคลิกภาพแบบประชาธิปไตยไว้ดังนี้

1. การร่วมมือ (Co - operation) โดยการให้เด็กได้แบ่งปันความคิดความรู้สึกของและความพึงพอใจกับคนอื่น ๆ
2. การมีส่วนร่วม (Participitation) โดยการจัดให้เด็กได้ร่วมงานกับคนอื่นในกลุ่ม เพื่อให้ผลงานของกลุ่มนั้นได้ผลดีที่สุด
3. การนำตนเอง (Self - Direction) โดยการกระตุ้นให้เด็กพยายามทำงานให้สำเร็จมีความรับผิดชอบต่องานนั้น ๆ
4. ความรับผิดชอบ (Responsibility) โดยเริ่มแรกให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าเขาเป็นคนที่ เป็นเจ้าของ เป็นผู้รับผิดชอบที่ใช้ในการเรียนการสอน เช่น ห้องเรียน กระดานดำ แล้วเด็กก็จะเกิดความรู้สึกต่อโรงเรียนและชุมชนต่อไป
5. ความมีใจกว้าง (Open - Mindedness) โดยการทำให้เด็กรู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นเท่า ๆ กับความคิดของตนเอง

6. ความคิดสร้างสรรค์ (Creativeness) โดยการให้เด็กเป็นนักรักสังเกต สนใจในสิ่งแวดล้อม ให้เด็กคิดว่าขณะที่เขาทำงานนั้น หาไปหาไม เพื่ออะไร หาอย่างไร จึงจะดีกว่าที่เคยปฏิบัติมา

7. ความคำนึงถึงผู้อื่น (Concern for Others) โดยการให้เด็กรู้จักปัญหา ความต้องการและความสนใจของบุคคลอื่น ซึ่งถ้าเด็กเกิดความรู้สึกเช่นนี้บ่อย ๆ จะกลายเป็นนิสัยไปปฏิบัติทั้งในบ้าน โรงเรียนและชุมชน

8. การปรับตัวเข้ากับสังคม (Social Adjustment) สิ่งที่จะทำให้เด็กปรับตัว เข้ากับสังคมได้คือ เช่น การให้เด็กมีความรับผิดชอบร่วมมือกับคนอื่น ๆ วางแผนการทำงานร่วมกันและคำนึงถึงกลุ่มเป็นสำคัญ

วิธีสอนสังคมศึกษาที่จะช่วยฝึกผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ รู้จักคิดแก้ปัญหา รู้จักการทำงานเป็นกลุ่มและมีบุคลิกภาพประชาธิปไตย โดยดูตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้น พุทธศักราช 2521 อีกวิธีหนึ่งคือ การสอนโดยการเรียนเป็นทีม (Team Learning) ซึ่งการสอนแบบนี้ คิม และ เคลเลา (Kim and Kellough. 1974 : 101 - 102) กล่าวว่า / เป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีมโดยสมาชิกในทีมมีความสามารถแตกต่างกันออกไป ร่วมมือกันทำงานเพื่อแก้ปัญหาที่ครูกำหนดให้ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการเรียนเป็นทีมนี้จะยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน โดยมีครูเป็นผู้แนะแนวทางในการเรียนการสอนจะจัดให้นักเรียนทำกิจกรรมในการเรียนร่วมกันเป็นทีม ๆ ละ 4 - 6 คน ครูจะเป็นผู้มอบหมายงาน ซึ่งมีหลายลักษณะ เช่น ค้นคว้าหาคำตอบจากคำถามที่กำหนด การอภิปรายเพื่อแสดงความคิดเห็นและสรุปแนวทางแก้ปัญหา การสอนของครูจะเน้นการทำงานร่วมกันเป็นทีม ฝึกฝนบุคลิกภาพแบบประชาธิปไตย และการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่าการสอนโดยการเรียนเป็นทีมนี้ จะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและบุคลิกภาพประชาธิปไตยแตกต่างจากการสอนตามคู่มือครูหรือไม่ เพื่อพัฒนาการสอนโดยการเรียนเป็นทีมและพัฒนาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนที่สอนโดยการเรียนเป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนที่สอนโดยการเรียนเป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการสอนวิชาสังคมศึกษาด้วยการสอนโดยการเรียนเป็นทีมในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และระดับชั้นอื่น ๆ
2. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาเลือกใช้การสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้
3. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลิกภาพประชาธิปไตยให้กับนักเรียน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม อําเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 6 ห้องเรียน รวม 270 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม อําเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2528 จำนวน 72 คน โดยแยกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 36 คน โดยได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย
3. เนื้อหาที่ไขท่กลอง เป็นเนื้อหาที่อยู่ในหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 รายวิชา ส 101 และ ส 102 (ประเทศของเรา) เรื่อง บทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

4. ระยะเวลาในการทดลอง ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2528
ใช้เวลาทดลองสอนกลุ่มละ 20 คาบ ๆ ละ 50 นาที

5. ทักษะที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

5.1 ทักษะอิสระ

5.1.1 การสอนสังคมศึกษาโดยการเรียนเป็นทีม

5.1.2 การสอนสังคมศึกษาตามคู่มือครู

5.2 ทักษะตาม

5.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา

5.2.2 บุคลิกภาพประชาธิปไตย

> คานิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสอนโดยการเรียนเป็นทีม (Team Learning) หมายถึง การเรียนการสอน
วิชาสังคมศึกษาที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีลำดับขั้นการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นที่ครูสร้างความสนใจของนักเรียนโดยใช้วิธีการ
ต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจในเนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นขั้นที่ครูแจกจุดประสงค์การเรียนรู้ของ
บทเรียนนั้น ๆ เพื่อให้นักเรียนทราบ

ขั้นที่ 3 จัดทีม เป็นขั้นที่ครูให้นักเรียนจัดทีมเพื่อทำกิจกรรมในการเรียนร่วมกัน
โดยการจับสลาก แบ่งเป็น 6 ทีม ๆ ละ 6 คน พร้อมทั้งครูอธิบายบทบาทและหน้าที่ในการเรียน
เป็นทีมให้นักเรียนทราบว่านักเรียนจะต้องเลือกหัวหน้าทีมและเลขานุการของทีมขึ้นมาและในการ
แก้ปัญหาที่ครูกำหนดนั้น นักเรียนจะต้องใช้กระบวนการกลุ่มโดยทุกคนต้องร่วมมือกัน นักเรียนที่
เก่งก็ต้องช่วยเหลือนักเรียนที่อ่อน

ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่ เป็นขั้นที่ครูให้ความรู้แก่นักเรียนโดยใช้วิธีการต่าง ๆ
ในการเสนอบทเรียนใหม่ เช่น เอกสาร ตำรา รูปภาพ สไลด์ ฯลฯ

ขั้นที่ 5 ปฏิบัติกิจกรรม เป็นขั้นที่ครูให้นักเรียนในแต่ละทีมกระทำกิจกรรม หลังจากที่ได้รับความรู้จากบทเรียนใหม่ โดยใช้กระบวนการกลุ่มภายใต้เงื่อนไขของครู เช่น แข่งขันตอบคำถาม อภิปราย สร้างแผนภูมิ ฯลฯ

ขั้นที่ 6 สรุปและประเมินผล เป็นขั้นที่ครูสรุปและตัดสินการปฏิบัติกิจกรรมของแต่ละทีม เพื่อหาทีมที่ชนะเลิศในการกระทำกิจกรรมในแต่ละครั้ง

2. การสอนตามคู่มือครู หมายถึง การสอนวิชาสังคมศึกษาที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนตามแผนการสอนของหน่วยงานพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยมี ลำดับขั้นในการสอนดังนี้

2.1 สร้างความสนใจ เป็นขั้นที่ครูสร้างความสนใจของผู้เรียนโดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น คำถาม รูปภาพ ฯลฯ

2.2 แจงจุดประสงค์ เป็นขั้นที่ครูแจ้งให้นักเรียนทราบถึงผลที่ต้องการหลังการเรียนรู้ในบทเรียนแต่ละบทเรียน

2.3 ขบหาความรู้เดิม เป็นขั้นที่ครูขบหาความรู้เดิมของผู้เรียนโดยการซักถาม

2.4 ใช้วัสดุอุปกรณ์กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ เป็นขั้นที่ครูเสนอวัสดุอุปกรณ์ซึ่งเป็นสื่อในเรื่องที่จะเรียน

2.5 ให้แนวทางเรียนรู้ เป็นขั้นที่ครูแนะนำผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ครูอธิบาย อ่านเอกสาร เป็นต้น

2.6 ปฏิบัติ เป็นขั้นที่ครูให้นักเรียนลงมือปฏิบัติหรือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูได้กำหนดให้

2.7 แจงผลปฏิบัติ เป็นขั้นที่ครูแจ้งผลการปฏิบัติกิจกรรมให้ผู้เรียนทราบ

2.8 ประเมินผล เป็นขั้นที่ครูประเมินผลภายหลังการเรียนการสอนสิ้นสุด

2.9 ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอน เป็นขั้นที่ครูสรุปสิ่งที่เรียนมาแล้ว เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความแม่นยำในสิ่งที่เรียนผ่านมา

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา หมายถึง ความสามารถของนักเรียน
กลุ่มตัวอย่างในการ ตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง บทบาท
และหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. บุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึง บุคลิกภาพของคนแบบหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วย
ลักษณะนิสัยกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเหมาะกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ลักษณะนิสัยกลุ่มนี้ได้แก่
ความรับผิดชอบ การมีใจกว้าง การคำนึงถึงผู้อื่น การมีความสามัคคี ความเชื่อมั่นในตนเอง
ความคิดสร้างสรรค์และการ เป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย. ✕

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้

ผู้วิจัยเสนอเนื้อหาตามลำดับดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยการเรียนเป็นทีม
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยการเรียนเป็นทีม
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพประชาธิปไตย
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพประชาธิปไตย

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยการเรียนเป็นทีม

เดวิดสัน (Davidson. 1974 : 101) ได้กล่าวว่า มีหลักฐานข้อหนึ่งว่าในการเรียนการสอนวิชาใดก็ตาม ถ้าเราถูกบังคับให้ทุกคนจะเข้าใจคิ่กว่านี้ฟังเขาพูด เราจะเข้าใจเนื้อหาวิชามากขึ้นเมื่อเราได้อธิบายให้คนอื่นฟัง เพราะในขณะที่ฟังคำอธิบายนั้นเราอาจจะไม่รู้เรื่องเท่าใดนัก แต่ถ้าเราอธิบายสิ่งที่เรียนไปให้คนอื่นฟังก็แสดงว่าเราเข้าใจในวิชานั้นอย่างแจ่มแจ้ง ในบางครั้งนักเรียนสามารถที่จะอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เรียนไปนั้นได้ดีกว่าครู ครูผู้ซึ่งผ่านการสอนมานานหลายปีอาจจะลืมไปแล้วว่า เมื่อตอนที่ตนเรียนครั้งแรกรู้สึกยุ่งยากใจเพียงใดต่อการเรียนในลักษณะที่ต้องนั่งฟังตลอดเวลา เพื่อนนักเรียนด้วยกันย่อมจะรู้ว่าเพื่อนไม่เข้าใจตรงไหน เขาจะช่วยเหลืออธิบายให้เพื่อนนักเรียนด้วยกันเข้าใจได้โดยง่าย ดังนั้นการที่เพื่อนอธิบายให้ฟังจึงทำให้เด็กเรียนเข้าใจได้ง่ายกว่าการอธิบายจากครู การเรียนเป็นทีมครูจะลดบทบาทในห้องเรียนลงบ้างทั้งที่ คิม และเคลเลา (Kim and Kellough. 1974 : 101-102) ได้กล่าวว่า ห้องเรียนที่มีบทบาทของครูมากเกินไปนั้นจะไม่สามารถที่จะให้นักเรียนทั้งหมดเรียนรู้ได้อย่างดี ถ้าสภาพห้องเรียนที่ไม่มีบทบาทของครูมากเกินไป โดยการแบ่งออกเป็นทีมเล็ก ๆ มีสมาชิกทีมละ 4 - 6 คน จะทำให้นักเรียนมีบทบาทมากขึ้นโดยเฉพาะด้านความสัมพันธ์กับ

นักเรียนคนอื่น ๆ การที่นักเรียนได้แสวงหาความรู้ร่วมกันโดยวิธีต่าง ๆ กัน ดังที่ กันน์

(Dunn. 1972 : 154) ได้เสนอวิธีการให้เปลี่ยนแปลงโปรแกรมการเรียนรู้รายบุคคลมาเป็นให้นักเรียนมีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นคู่หรือเป็นทีมได้คือ เช่นเดียวกับทำงานคนเดียว การสร้างทีมเล็ก ๆ ทีมมีความสัมพันธ์ต่อการเรียน จะเป็นการป้องกันไม่ให้เด็กมีความรู้สึกโดดเดี่ยวหรืออยู่คนเดียวโดยการทำงานร่วมกันทางฝ่ายต่างรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน และช่วยเหลือกันรับผิดชอบในการเรียน จึงไม่เป็นการระหนักเกินไปสำหรับเด็ก นอกจากนี้การเรียนเป็นทีมยังทำให้รู้สึกสนุกสนานและสร้างความสามัคคีขึ้นมาในทีม เพราะทางกว้างใจกันว่าแต่ละคนจะช่วยกันส่งเสริมให้ทีมมีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น

X สำหรับลักษณะของการเรียนเป็นทีม ไวเซ็นด์ (Weisend. 1972 : 44) ได้อธิบายไว้ดังนี้

1. แบ่งนักเรียนเป็นทีม ๆ ละ 5 คน สมาชิกในทีมมีความสามารถแตกต่างกัน (Heterogeneous Ability) และมีจำนวนเท่า ๆ กันในแต่ละทีม
2. ความก้าวหน้าของการเรียนแต่ละคน จะอยู่ที่การร่วมมือกันในการทำงานของสมาชิกแต่ละคนจะพัฒนาไปตามความสามารถของตน โดยมีผู้นำทีมและช่วยผู้นำทีมเป็นผู้นอบายงานให้เหมาะสม
3. งานของทีมเป็นการแข่งขันระหว่างทีม นักเรียนจะค้นคว้าหาคำตอบและคำถามที่ครูกำหนดให้ในการเรียนแต่ละครั้ง
4. การวัดผลควรใช้การวัดหลายแบบคือ ในระหว่างเรียนจะวัดผลของกลุ่มจากการให้ความร่วมมือกันและการมีส่วนร่วมในการเรียนในแต่ละครั้งของสมาชิกในทีม อีกอย่างหนึ่งก็การทดสอบย่อย (Quiz) โดยการเลือกคำถามจากปัญหาที่ร่วมกันอภิปรายมาแล้วในห้อง แต่เวลาวัดผลนี้ต่างคนต่างรับผิดชอบตัวเอง ห้ามปรึกษากัน คะแนนจึงเป็นไปตามความสามารถส่วนบุคคล

ประโยชน์ของการเรียนเป็นทีม ยัง (Young. 1972 : 634) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนเป็นทีมไว้ว่า

1. ครูมีโอกาสนำพลังทีมของนักเรียนมาใช้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ทำให้ครูมีเวลามากขึ้นในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนแต่ละคน เพราะนักเรียนจะเป็นผู้อธิบายกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันในทีมของตน ในขณะที่ครูอธิบายปัญหาที่นักเรียนทีมอื่น สงสัยและแก้ปัญหาไม่ได้

2. การทำงานของครูมีความคล่องตัวมากขึ้น เพราะเมื่อแบ่งนักเรียนแล้ว แทนที่ครูจะต้องตอบปัญหาของนักเรียน 25 - 40 คน ทั้งชั้น ก็กลายเป็นว่าครูตอบปัญหาของทีม เพียง 4 - 5 ทีมเท่านั้น ปัญหาที่จะมาถึงครูหรือที่ครูต้องอธิบายให้ฟังมักเป็นปัญหาที่ทีมช่วยกันแล้ว แต่ตอบไม่ได้เท่านั้น

3. บรรยากาศในการเรียนจะมีความเป็นกันเองมากขึ้น นักเรียนจะรู้สึกสบายใจ และไม่เคร่งเครียดเมื่อทำงานร่วมกันเป็นทีม

4. ช่วยกันสืบข้อสงสัยให้นักเรียนบางคน เพราะการทำงานร่วมกันจะทำให้ทุกคน รู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญต่อทีมเท่ากัน ความเชื่อมั่นในตนเองก็จะถูกกระตุ้นให้เพิ่มมากขึ้น ความเชื่อมั่นในตนเองนี้เริ่มขึ้นมาภายในทีมก่อน เพราะนักเรียนส่วนใหญ่จะมีความประหม่าน้อย หรือไม่มีเลยเมื่อเขาเสนอปัญหาข้อข้องใจของเขาต่อทีม แต่จะประหม่ามากถ้าจะเสนอข้อข้องใจ ต่อนักเรียนทั้งชั้น

5. การเรียนเป็นทีม จะช่วยลดปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยของนักเรียน

6. การเรียนแบบนี้จะเสริมสร้างความสามัคคี การรู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ของตนของทีม

7. ฝึกให้รู้เรียนเป็นผู้ที่กว้างขวางในการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ

8. ฝึกนักเรียนให้รู้จักการเสนอแนะและการซักถาม ตลอดจนส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็กเรียนด้วย

บทบาทของครูและนักเรียน

1. บทบาทของครู

1.1 เป็นผู้จัดทีมพร้อมทั้งอธิบายให้นักเรียนในห้องเข้าใจถึงวิธีการเรียน

เป็นทีม

1.2 จัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนและเครื่องอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น
บทเรียนที่กำหนดให้ หนังสือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า แบบฝึกหัด แผนที่ แผนภูมิ

1.3 ติดตามผลและรายงานความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนโดยการ
ออกข้อสอบวัดผลและแบบสอบถามความคิดเห็นต่าง ๆ ทำแผนภูมิแสดงสถานการณ์ของทีมต่าง ๆ

1.4 เป็นที่ปรึกษาและช่วยแก้ปัญหาในการเรียน

1.5 เป็นผู้นำการเรียนโดยการสอนในเรื่องที่เริ่มต้นเรียนใหม่ ๆ

1.6 เป็นผู้มีความเข้าใจหลักจิตวิทยาการศึกษา และรู้จักนำไปใช้อย่าง

เหมาะสม

1.7 เป็นผู้มีความเป็นกันเองแต่เฉียบขาดอยู่ในที่ เพื่อประโยชน์ในการนำทีม
ต่าง ๆ ไปยังเป้าหมายและประโยชน์ในการชุมชน

2. บทบาทของนักเรียน

2.1 ติดตามและหาความเข้าใจบทเรียนที่ได้รับไปแล้ว

2.2 รับผิดชอบในการทำงานร่วมกันตามที่ครูมอบหมาย เช่น การค้นคว้า
ก่อนการเรียน การช่วยกันทำแบบฝึกหัด เป็นต้น

2.3 นักเรียนที่เก่งมีหน้าที่ช่วยเหลือนักเรียนที่อ่อน โดยไม่คิดว่าเป็นผู้คนที่
ช่วยเหลือเพื่อน แต่คิดว่าเพื่อช่วยกาจัดคะแนนค่า ๆ ออกจากทีมโดยมีตำแหน่งผู้นำเป็น
หลักชัย

2.4 หาแบบทดสอบและแบบสอบถาม

2.5 ร่วมกันอภิปรายหาวิธีการแก้ไขปัญา ซึ่งอาจไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชา
โดยตรง เพื่อแสวงหาวิธีการแก้ปัญาที่ดีที่สุดมาใช้ในทีม

2.6 เลือกสมาชิกคนใดคนหนึ่ง ในทีม เป็นผู้รับผิดชอบการแก้ปัญาของทีมสมาชิกคน
อื่น ๆ ไม่ท้อถอย แต่ถามมีคนอยากจกก็ได้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คัมน์ (Dunn. 1972 : 155 - 156)

ได้อธิบายการเรียนเป็นทีมไว้ว่า

1. แบ่งเด็กเป็นทีม ๆ ละ 5 - 8 คน สมาชิกแต่ละคนอาจมีคุณสมบัติเหมือนกันหรือต่างกันได้

2. จัดเด็กแต่ละทีมหนึ่งเป็นวงกลมบนพื้นห้อง ไม่ต้องมีโต๊ะหรือเก้าอี้

3. สมาชิกในแต่ละทีมเลือกผู้จับผิดใจเพื่อจกคำตอบที่ทีมช่วยกันตัดสินใจปัญหานั้น ๆ คนอื่นไม่ต้องจก ถ้าบางคนแอบจกก็ให้ครูหาเฉลยเสีย

4. อธิบายให้เด็กเข้าใจว่าการทำงานเป็นทีม จะต้องช่วยเหลือกันเฉพาะในทีมเท่านั้น ห้ามปรึกษาข้ามทีมและต้องระวังไม่ให้ทีมอื่นเอาคำตอบของทีมตนไปใช้ ต้องปรึกษากันเงียบ ๆ ภายในทีม

5. แจกบทเรียนและคำถามที่จะให้นักเรียนศึกษา แล้วครูศึกษาพฤติกรรมการเรียนของแต่ละทีม ปกติแล้วในชั้นแรกเด็กทุกคนจะเริ่มอ่านงานที่มอบไปก่อนจะมีการถามความหมายของคำหรือสิ่งที่เขาไม่เข้าใจกับเพื่อนในทีม ในที่สุดก็มีการปรึกษารื้อกันขึ้นเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ

6. เมื่อใกล้จะหมดเวลาเหลืออีก 2 นาที ครูเตือนเด็กเพื่อเร่งการทำงาน เด็กที่ทำงานช้าจะไม่รู้สึกขายหน้า เพราะทุกคนในทีมมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ

7. ควรมีเวลาให้หยุดพักบ้าง เมื่อสองในสามทีมทั้งหมดทำงานเสร็จแล้ว มีบางทีมที่ยังไม่เสร็จ ก็อาจอนุญาตให้หาตอบจนเสร็จ ครูอาจหมุนเวียนเข้าทำงานร่วมกับทีมใดทีมหนึ่งหรือมอบหมายให้เด็กที่เรียนเก่งและเข้าใจบทเรียนนี้ดีแล้วไปช่วยเพื่อนคนอื่น ๆ จนกว่าครูจะไปหาทีมนั้น

8. เมื่อทุกทีมทำงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูให้ผู้จับผิดใจของแต่ละทีมผลักดันตอบปัญหาที่ตนจับผิดใจไว้ โดยให้นักเรียนคนหนึ่งเป็นผู้อ่านคำถาม ผู้จับผิดใจทีมอื่น ๆ จะต้องพยายามฟังคำตอบให้ดี ถ้าทีมของตนมีคำตอบเดียวกันหรือใกล้เคียง ก็อาจจะชี้ถึงคำตอบนั้นออกจากรายการของตนที่ละข้อ ด้วยวิธีนี้หลังจากเด็กหลาย ๆ คนตอบปัญหาแล้ว คำตอบใดที่ยังไม่ได้คำตอบ ตนจะได้คำตอบเพิ่มขึ้น

9. การตอบปัญหา ครูอาจจะเรียกสมาชิกบางคนของทีมให้ตอบก็ได้ ถ้าสมาชิกคนใดในทีมถูกเรียกตอบ ผู้จับผิดใจจะส่งกระดาษคำตอบที่ตนจับผิดใจให้อ่านเพราะคิดว่าเป็นคำตอบ

ของทีม สมาชิกทุกคนในทีมมีสิทธิเอาไปอ่านตอบ

10. ครูอาจกำหนดหมายเลขแต่ละทีม เขียนลงไปในกระดานดำเพื่อให้คะแนนแก่คำตอบที่ถูกต้องและเป็นคำตอบที่มีความคิดสร้างสรรค์

11. เครื่องมือที่ใช้ในการให้ความรู้ นอกจากครูจะเป็นผู้บรรยายเองแล้วอาจใช้ภาพยนตร์หรือสไลด์ในการบรรยายก็ได้ โดยครูเรียกแต่ละทีมให้ไปศึกษาเป็นรายทีม ซึ่งมีไม่เกิน 5 ทีม ครูอาจแต่งตั้งให้เด็กแต่ละคนหนึ่งเป็นผู้รับฟังการบรรยายย่อย ๆ 2 ครั้งแรก แล้วเป็นผู้นำในครั้งที่ 3 และ 4 หลังจากนั้นเด็กก็จะกลับไปศึกษางานที่ได้รับมอบหมายเป็นรายทีม

ส่วน ยัง (Young, 1972 : 630 - 633) ได้ให้หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

1. ให้นักเรียนทำงานเป็นคู่ ๆ โดยเลือกเด็กที่มีความสามารถเท่าเทียมกันอยู่คู่กัน ครูเป็นผู้คัดเลือกโดยใช้สังเกตนิสัยช่วยในการพิจารณา

2. ความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนแต่ละคนในทีม ดำเนินไปตามอัตราความสามารถของตน

3. ครูแจกงานให้นักเรียนศึกษาและให้แบบฝึกหัดซึ่งคำตอบให้ตรวจสอบได้เอง เมื่อนักเรียนมีปัญหาก็สามารถให้ครูอธิบายเพิ่มเติมได้ไม่มีการตรวจการบ้าน เพราะถือว่า การแก้อธิก และการให้คะแนนเด็กจะสนใจเฉพาะคะแนนมากกว่าข้อผิดพลาดของตนและการแก้อธิกทำให้เกิดความเบื่อหน่าย

4. เมื่อเรียนไประยะหนึ่งจะมีการทดสอบย่อย โดยให้นักเรียนแต่ละทีมปรึกษาหารือกัน เพื่อช่วยแก้ปัญหา คะแนนการทดสอบแต่ละครั้งของสมาชิกของทีมแต่ละทีมจะได้เท่ากัน

จากงานวิจัยของอวยชัย โชคนุญสิทธิ (อวยชัย โชคนุญสิทธิ 2525 : 14) มีหลักการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

1. จัดแบ่งนักเรียนออกเป็นทีมเล็ก ๆ แต่ละทีมมีสมาชิก 4 - 6 คน ไม่ควรมากเกินไป สมาชิกของทีมจะได้รับการจัดสรรตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบให้ตามความเหมาะสม การจัดทีมสมาชิกของทีมจะมีความสามารถแตกต่างกัน เพราะนักเรียนแต่ละห้องก็มีความสามารถแตกต่างกันอยู่แล้ว

2. การจัดห้องเรียนควรยืดหยุ่นได้คือ สามารถโยกย้ายโต๊ะเก้าอี้ได้ตามความต้องการ การจัดโต๊ะของแต่ละห้องขึ้นอยู่กับความเหมาะสม อาจเป็นวงกลมหรือสี่เหลี่ยมก็ได้ แต่โต๊ะของแต่ละห้องควรตั้งห่างกันเพื่อเสียงจะไม่รบกวนกัน

3. การแข่งขัน ตำแหน่งผู้ชนะและคะแนน จะเป็นแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนแต่ละทีม

4. ใช้พลังทีมเป็นสิ่งที่ผลักดันให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และยัดนักเรียนรู้เป็นศูนย์กลาง เด็กที่เก่งจะเป็นผู้ช่วยเด็กที่เรียนอ่อนในทีม ความรับผิดชอบและบรรยากาศในการร่วมมือกันในทีมจะเป็นเครื่องมือของครูทางอ้อมที่จะประนีประนอมกับเด็กและเด็กที่เกียจ

5. ใช้หลักการเสริมกำลัง โดยใช้การเสริมกำลังทางบวกมากกว่าการเสริมกำลังทางลบ เช่น การให้คะแนนเพิ่มกับทีมที่มีระเบียบที่สุด เป็นต้น

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดแนวคิดและหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการเรียนเป็นทีมจากงานวิจัยของ อวยชัย โชคนุญสิทธิ (อวยชัย โชคนุญสิทธิ 2525 : 14 - 16) โดยสรุปเป็นขั้นตอนในการสอนตามลำดับขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นที่ครูสร้างความสนใจของนักเรียนโดยใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจในเนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นขั้นที่ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียนนั้น ๆ เพื่อให้นักเรียนทราบ

ขั้นที่ 3 จัดทีม เป็นขั้นที่ครูให้นักเรียนจัดทีมเพื่อทำกิจกรรมในการเรียนรู้ร่วมกัน โดยการจับสลาก แบ่งเป็น 6 ทีม ๆ ละ 6 คน พร้อมทั้งครูอธิบายบทบาทและหน้าที่ในการเรียน เป็นทีมให้นักเรียนทราบว่า นักเรียนจะต้องเลือกหัวหน้าทีมและเลขานุการของทีมขึ้นมา ในการแก้ปัญหาที่ครูกำหนดให้ นั้น นักเรียนจะต้องใช้กระบวนการกลุ่มโดยทุกคนต้องร่วมมือกันนักเรียนที่เก่งก็ต้องช่วยเหลือนักเรียนที่อ่อน

ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่ เป็นขั้นที่ครูให้ความรู้แก่นักเรียนโดยใช้วิธีการต่าง ๆ ในการเสนอบทเรียนใหม่ เช่น เอกสาร ตาราง รูปภาพ สไลด์ ฯลฯ

ขั้นที่ 5 ปฏิบัติกิจกรรม เป็นขั้นที่ครูให้นักเรียนในแต่ละทีม ร่วมมือกันกระทำกิจกรรมหลังจากที่ได้รับความรู้จากบทเรียนใหม่ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของครู เช่น แข่งขันตอบคำถาม อภิปรายหาวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุดของทีม สร้างแผนภูมิ ฯลฯ

ขั้นที่ 6 สรุปและประเมินผล เป็นขั้นที่ครูสรุปและตัดสินการปฏิบัติกิจกรรมของแต่ละทีม เพื่อหาทีมที่ชนะเลิศในการกระทำกิจกรรมในแต่ละครั้ง

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยการเรียนเป็นทีม

2.1 ผลงานวิจัยในประเทศ

นพเกา สุนทรเกส (นพเกา สุนทรเกส 2518 : 70 – 72) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับการสอนแบบการเรียนเป็นทีมกับการสอนแบบบรรยายประกอบการสาธิต พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบการเรียนเป็นทีมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบบรรยายประกอบการสาธิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อวยชัย โชคนุญญสิทธิ์ (อวยชัย โชคนุญญสิทธิ์ 2525 : 48) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนเป็นทีมกับการเรียนด้วยการสอนแบบปกติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนที่เรียนเป็นทีมสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนทัศนคติต่อวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ผลงานวิจัยในต่างประเทศ

ยั้ง (Young. 1972 : 630) ได้ทำการทดลองสอนโดยการเรียนเป็นทีมในวิชาคณิตศาสตร์กับนักเรียนเกรด 7 และเกรด 8 ที่โรงเรียนแลนโซว์แคนาดา รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา โดยจัดโปรแกรมให้ต่างกันไป ดังนี้

1. นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นคู่
2. ความก้าวหน้าของการเรียนขึ้นอยู่กับความสามารถของตนเอง
3. ไม่มีการให้การบ้าน ครูจึงไม่ต้องการตรวจการบ้าน
4. เมื่อมีการทดสอบย่อย คู่ที่ทำงานร่วมกันจะได้คะแนนเท่ากัน

ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือทางคณิตศาสตร์ให้ดีขึ้น จนผู้ปกครองรู้สึกแปลกใจที่เด็กของตนเรียนคณิตศาสตร์ได้ดี นักเรียนชอบการเรียนรู้เป็นทีมนี้มาก

Davidson (Davidson. 1974 . 104) ได้ทดลองสอนการเรียนรู้เป็นทีมในวิชาคณิตศาสตร์กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาจำนวน 5 ห้อง ที่โรงเรียนมูลนิธิอเมริกาในประเทศเม็กซิโก (The American School Foundation Mexico City) โดยจัดทีมนักเรียนเป็น 4 – 5 คน สมาชิกของทีมมีความสามารถแตกต่างกันภายหลังการเรียนให้นักเรียนเขียนวิจารณ์ปรากฏว่า นักเรียนส่วนใหญ่ชอบวิธีการเรียนรู้เป็นทีม แต่ต้องการให้ครูบังคับให้สมาชิกในทีมทำงานร่วมกันมากกว่านี้ เพราะยังมีบางคนไม่ยอมให้ความร่วมมือในการทำงาน มีนักเรียนบางคนต้องทำงานคนเดียว เพราะเขารู้สึกว่าทีมผู้ให้เขาเรียนแย่ง ซึ่งแสดงว่าเด็กคนนั้นไม่ช่วยเหลือทีมเช่นกัน

นักเรียนส่วนมากยอมรับว่าทีมให้ความช่วยเหลือเขาเต็มที่ เมื่อครูมีธุระผู้ เขาก็ถามเพื่อนในทีมแทนได้ เมื่อไม่เข้าใจจริง ๆ ก็ให้ครูอธิบายให้ฟังใหม่ มีหลายคนพูดว่าเขาไม่ลาหากิจที่จะถามเพื่อนในทีมเหมือนกับที่ครูถามครูตอนนักเรียนทั้งชั้น บางคนกล่าวว่าเขารู้สึกสบายใจและอบอุ่นเมื่อทำงานเป็นทีม แทนที่ต้องทำงานคนเดียว นักเรียนที่เรียนเก่งกว่าคนอื่น ๆ กล่าวว่า เขาพอใจที่จะช่วยเหลือเพื่อนคนอื่น ๆ แม้จะทำให้เขาคะแนนน้อยลงและมีการบ้านมากขึ้น เขารู้สึกพอใจที่จะช่วยเหลือเพื่อนคนอื่น ๆ

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพประชาธิปไตย

3.1 ความหมายของบุคลิกภาพประชาธิปไตย / คำว่า "บุคลิกภาพประชาธิปไตย" ได้มีนักสังคมศาสตร์ และนักการศึกษาหลายท่านได้ให้นิยามดังต่อไปนี้

สารโฆ บัศรี (สารโฆ บัศรี 2503 : 5 – 6) กล่าวถึงบุคลิกลักษณะ
ประชาธิปไตยในลักษณะของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลหรือน้ำใจที่บุคคลแสดงออกต่อกันใน 3 มิติ
ดังนี้

มิติที่ 1 การเคารพซึ่งกันและกัน

มิติที่ 2 การแลกเปลี่ยน การประสานงาน และการร่วมมือกัน

มิติที่ 3 การเชื่อในวิธีการแห่งปัญญา

สำหรับ วิสุทธิ์ โพธิ์แทน (วิสุทธิ์ โพธิ์แทน 2524 : 162) ได้สรุปบุคลิกลักษณะประชาธิปไตย
เป็นลักษณะการพิจารณา การแสดงออกต่อกัน และพิจารณาสิ่งรอบตัว มีห้าประเด็นใหญ่ ๆ คือ

1. พิจารณาตัวเอง ผู้ที่มีบุคลิกลักษณะประชาธิปไตย เชื่อในคุณค่าและเกียรติภูมิของ
ตัวเอง
2. พิจารณาถึงผู้อื่น ผู้ที่มีบุคลิกลักษณะประชาธิปไตย เชื่อในคุณค่าและเกียรติภูมิผู้อื่น
3. พิจารณาถึงผู้อื่นอาจ ผู้ที่มีบุคลิกลักษณะประชาธิปไตย เชื่อในความเก็บตัวของ
ตัวเอง ของบุคคลและพยายามที่จะหาตัวหางออกมาจากผู้อื่นอาจหรือแม้กระทั่งไม่เชื่อในการมี
อำนาจเต็มที่ ในประเด็นนี้ต่างจากผู้ที่มีบุคลิกลักษณะเผด็จการตรงที่ว่า นักประชาธิปไตยไม่มุ่งหวัง
จะครอบงำใครหรือยอมตัว เป็นลูกน้องให้ใครครอบงำได้
4. พิจารณาถึงชุมชน ผู้ที่มีบุคลิกลักษณะประชาธิปไตย จะมีความเปิดเผยไม่มีลับลมคมใน
พร้อมที่จะยอมรับว่ามีความแตกต่างในชุมชนและเต็มใจที่จะประนีประนอมและพร้อมที่จะรับความ
เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
5. พิจารณาถึงค่านิยม ผู้ที่มีบุคลิกลักษณะประชาธิปไตย เป็นผู้ที่เฝ้าหาค่านิยมหลายอย่าง
แทนที่จะติดพันอยู่กับความเชื่ออันใดอันหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียว ฉะนั้น นักประชาธิปไตยจึง
มีความโหมเหียงที่จะร่วมแบ่งปัน (Share) ไม่ว่าทุกข์หรือสุขมากกว่าจะขู่เข็ญหรือผูกขาดใน
สิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ทินพันธุ์ นาคะตะ (ทินพันธุ์ นาคะตะ 2516 : 58 – 61) ได้ทำการศึกษา
บุคลิกลักษณะและการมีน้ำใจเป็นประชาธิปไตย กล่าวว่าผู้ที่มีบุคลิกลักษณะและน้ำใจประชาธิปไตยจะ
ต้องประกอบด้วย

1. สนับสนุนการปกครองแบบประชาธิปไตย

2. ยึดมั่นในความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล เชื่อมั่นในความเสมอภาค
เคารพสิทธิเสรีภาพผู้อื่น
3. เคารพกติกาของสังคม ปฏิบัติตามกฎหมาย
4. สนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง
5. มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตยและเชื่อมั่นในตนเอง
6. มองโลกในแง่ดีและไว้วางใจผู้อื่น
7. รู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์
8. ต้องไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ

ไมเคิลลิส (Michaelis. 1950 : 36 - 42) กล่าวว่าบุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึง พฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลดังต่อไปนี้คือ การร่วมมือ การมีส่วนร่วม การนำตนเอง ความรับผิดชอบ ความรับผิดชอบ ความมีใจกว้าง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคำนึงถึงผู้อื่น และการเคารพในกติกาของสังคม

ชไนค์แมน (Schnideman. 1965 . 14 - 27) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพประชาธิปไตยว่าหมายถึง การมีความซื่อสัตย์ มีความอดกลั้น มีความเป็นพลเมืองดี มีความรู้สึกรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง มีความกล้าหาญ มีความเคารพผู้อื่น มีความยุติธรรมต่อผู้อื่น

เทรนดิส (Traindis. 1971 : 121) ได้อธิบายว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึง ลักษณะที่ตรงกันข้ามกับบุคลิกภาพอิตาเลียนซึ่งก็คือ มีทัศนคติว่าผู้นำบางครั้งก็ถูกบางครั้งก็ผิด เน้นความอบอุ่นและการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทนรับสิ่งที่แตกต่างจากตนได้ สรรเสริญนักวิทยาศาสตร์ ศิลปินและนักปฏิรูปสังคม

3.2 พฤติกรรมของบุคลิกภาพประชาธิปไตย

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (ชัยอนันต์ สมุทวณิช 2516 : 63 - 64) ได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยได้แก่ บุคคลที่มีพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. มีความคิดเห็นของตนเอง ไม่ถูกชักจูงให้คล้อยตามโดยปราศจากเหตุผล

2. ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้ง่าย
3. มีความรับผิดชอบคือพร้อมที่จะรับผิดชอบในสิ่งที่ได้กระทำการไป
4. ไม่ถือคติต่อต้านคนอื่นหรือดูถูกเหยียดหยามคนอื่น
5. มองโลกในแง่ดี มีศรัทธาและความหวังต่อชีวิต
6. การยอมรับอำนาจต้องมีเหตุผลและความชอบธรรม

ส่วน วีรบุรุษและนวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (วีรบุรุษและนวลเพ็ญ วิเชียรโชติ 2517 : 152 - 154) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่เป็นประชาธิปไตย ดังนี้

1. คารวธรรม คือการเคารพในสิทธิ เสรีภาพและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ซึ่งกันและกัน
2. สัมคัศิธรรม คือการร่วมมือประชุมหารือวางแผนในการทำงานร่วมกัน
3. ปัญญาธรรม คือการให้ปัญญาในรูปของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ พัฒนาแนวความคิด คิดแบบสังเคราะห์และสร้างสรรค์ รู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล
4. วินัยธรรม คือรู้จักขอบเขต กติกา สำนึกในหน้าที่ ใช้เสรีภาพในขอบเขตการมีวินัยต้องมีทั้งต่อตนเอง กลุ่มและสังคม
5. คุณธรรม คือการมีศีลธรรมประจำใจ มีความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรมปรารถนาดีต่อคนอื่น
6. สันติธรรม คือการไม่หาสันติภาพในสังคม ไม่มุ่งทำลายและเอารัดเอาเปรียบคนอื่น มุ่งประสานผลประโยชน์ในสังคมให้มากที่สุด

กมล สมวิเชียร (กมล สมวิเชียร 2520 : 16 - 17) ได้สรุปพฤติกรรมของผู้ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยไว้ว่าต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นคนหนักแน่นไม่หวั่นไหว ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ จะเชื่อหรือเห็นด้วยกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ต่อเมื่อเห็นด้วยหรือพิจารณาด้วยหลักฐานด้วยเหตุผลที่ถ่องแท้แล้วเท่านั้น
2. การมีทัศนคติที่ดีต่อคนอื่น จะต้องตระหนักว่ามนุษย์ทุกคนนั้นมีทั้งดีและเลวปนกันไป คนที่ดีพร้อมเป็นอรหันต์นั้นไม่มีที่ไหน หากมนุษย์คอยดูความบกพร่องจับผิดและมี

ความคิดก็รายต่อกันแล้ว มนุษย์คงทำงานด้วยกันไม่ได้

3. การยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น คนที่มีประชาธิปไตยในจิตใจต้องยอมรับความจริงที่ว่า ตนเป็นส่วนน้อยในบรรดาคนส่วนใหญ่

4. รูปร่างหน้าตา คนที่มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยนั้น จะต้องรู้จักแพรวพราว ไม่ใช่จะเป็นเรื่องกีฬา การเมืองหรือความคิดเห็นอื่น ๆ นอกจากรูปร่างหน้าตาแล้ว ยังต้องรู้จักอยู่กับอีกกาย

จากความหมายของ "บุคลิกภาพประชาธิปไตย" และ "พฤติกรรมที่แสดงถึงความเป็นผู้มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย" ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ พอจะสรุปได้ว่าบุคลิกภาพประชาธิปไตย คือ คุณลักษณะหรือกลุ่มของลักษณะนิสัยของบุคคลที่สำคัญ ๆ 7 ประการดังต่อไปนี้

1. ความรับผิดชอบ หมายถึง ความไวใจได้ ความผูกพันกับงาน ความละเอียดรอบคอบ การทำงานให้เต็มที่ ความพากเพียรพยายาม

2. ความมีใจกว้าง หมายถึง ความพร้อมที่จะรับความคิดใหม่ การรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ การอดทนต่อความคิดเห็นที่แตกต่างจากตน การให้อภัยในความผิดพลาดของผู้อื่น การยอมรับการเปลี่ยนแปลง การใช้เหตุผลและความจริงในการแก้ปัญหา การเสียสละ การรูปร่างหน้าตา

3. การคำนึงถึงผู้อื่น หมายถึง ความสนใจในปัญหาความต้องการของผู้อื่น การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การมีน้ำใจต่อเพื่อนมนุษย์ การไม่เห็นแก่ตัว ไม่มุ่งทำลายผู้อื่น การพินิจพิเคราะห์ของผู้อื่น การมีจิตใหญ่โต

4. ความสามัคคี หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การช่วยเหลืองานกลุ่มตั้งแต่คนจนจบ การรวมพลังทางปัญญาและความคิด กระหายที่จะร่วมงานกับผู้อื่น

5. ความเป็นตัวของตัวเอง หมายถึง การแสดงความคิดเห็นหรือการแสดงออกอย่างกว้างขวาง ความเชื่อมั่นในตนเอง การพึ่งตนเอง การมีอิสระ การกล้ารับผิดชอบ การมีวินัยในตนเอง

6. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การใช้ความคิดและทฤษฎีใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา ความคิดเริ่มแรกและไม่ซ้ำแบบใคร การริเริ่มในกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งสนใจในความคิดและผลงานเริ่มแรกของผู้อื่น ประเมินผลงานของตนเองและผู้อื่นอยู่เสมอ

7. การเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย หมายถึง การมีส่วนร่วมในการปกครองและสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย รู้จักคิดหาเหตุผล กล้าแสดงออกในการรักษาสិทธิของหมู่คณะโดยชอบด้วยกฎหมาย เคารพในกติกาของสังคม การปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างสมบูรณ์ การใช้สิทธิของตนอย่างเต็มที่ การไม่หาสันติภาพ การใช้ในกระบวนการประชาธิปไตยในการแก้ปัญหา ✕

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพประชาธิปไตย

4.1 งานวิจัยภายในประเทศ

ชนะ นิลรัตน์ (ชนะ นิลรัตน์ 2519 : 39 - 44) ได้ทำการศึกษาบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติแบบประชาธิปไตยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการยอมรับเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชายไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติแบบประชาธิปไตยค่านิยมและค่านิยมค่านิยม แต่มีความสัมพันธ์กับค่านิยมค่านิยมส่วนการยอมรับเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยของนักเรียนหญิงมีความสัมพันธ์กับทัศนคติแบบประชาธิปไตยค่านิยมและค่านิยมค่านิยม แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับค่านิยมค่านิยม ✕

ปิ่นประภา บุตรไธสง (ปิ่นประภา บุตรไธสง 2523 : 81 - 82) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบโดยใช้บทเรียนโมเดลและวิธีสอนแบบปกติที่ส่งผลกระทบต่อทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของกลุ่มที่สอนด้วยการใช้บทเรียนโมเดลสูงกว่ากลุ่มที่สอนด้วยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ไพโรจน์ การามาศ (ไพโรจน์ การามาศ 2524 : 49 - 56) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติทัศนคติภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาสังคมศึกษาโดยวิธีสอนแบบซินคิเคทกับการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 ผลวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบซินคิเคทกับการสอนด้วยวิธีสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนเจตคติทัศนคติภาพประชาธิปไตยของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ผลงานวิจัยในทางประเทศ

แอฟเฟิลตัน (Appleton, 1976 : 6590 - A) ได้ทำการศึกษาน้ำที่พลเมืองและสังคมประกิตทางการเมืองของนักเรียนฟิลิปปินส์ในโรงเรียนชนบท กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับ 2, ระดับ 4 และระดับ 6 จากโรงเรียนราษฎร์และโรงเรียนรัฐบาลในเมืองคูมาเกิเจเต จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบทดสอบแบบเลือกตอบ ซึ่งถามเกี่ยวกับเจตคติและค่านิยม โดยใช้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาหน้าที่พลเมืองเป็นเกณฑ์ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรวิชาหน้าที่พลเมืองไม่ได้เพิ่มขึ้น การสร้างหลักสูตรมีวัตถุประสงค์ที่จะปลูกฝังเจตคติและค่านิยมที่เหมาะสมต่อการปกครองแบบประชาธิปไตยและวัฒนธรรมฟิลิปปินส์แก่เด็กและนักเรียนในระดับชั้นมีเจตคติคาดหวังไว้ดีกว่านักเรียนในระดับ 6 จากการสังเกต ตัวแปรอิสระแสดงให้เห็นว่าเพศไม่ได้เป็นปัจจัยที่ทำให้เด็กมีเจตคติและค่านิยมแตกต่างกัน ชนิดของโรงเรียนมีผลต่อความแตกต่างทางด้านเจตคติและค่านิยมของนักเรียนเล็กน้อยแต่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการวิจัยครั้งนี้มีความเห็นว่า เด็กฟิลิปปินส์ในบริเวณชนบทที่ทำการวิจัยครั้งนี้ พยายามเจตคติทางบวกที่บ้านก่อนเข้าโรงเรียนและเจตคติค่อย ๆ ถูกทำลายเมื่อเด็กโตขึ้น

แพลตเนอร์ (Platner, 1977 : 4751 - A) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนอายุ 9 - 11 ปี ที่ได้รับการสอนและการปกครองชั้นเรียนแบบประชาธิปไตย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 3 และเกรด 4 ในโรงเรียนมิคเคิลไอร์แลนด์ จำนวน 138 คน

แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม ซึ่งสอนด้วยวิธีอรรถาธิปไตยเป็นเวลา 12 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบทดสอบพีอาร์เอส (PBRs) ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมแบบประชาธิปไตย สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ✕

จากการศึกษาค้นคว้าที่กล่าวถึงในเอกสารและงานวิจัยทั้งหมด ทำให้ผู้วิจัยได้แนวทาง ในการตั้งสมมุติฐาน ดังนี้

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า ✕

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนที่เรียนเป็นทีมกับเรียนด้วย การสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน
2. บุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนที่เรียนเป็นทีมกับเรียนด้วยการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกัน. ✕

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

(การศึกษาค้นคว้าแบ่งเป็นชั้น ๆ ดังนี้

1. ประชากรในการศึกษาค้นคว้า
2. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า
3. แบบแผนในการทดลอง
4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง
5. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
6. วิธีดำเนินการทดลอง
7. วิธีการและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2528 โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 6 ห้องเรียน รวม 270 คน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2528 จำนวน 72 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามขั้นตอนดังนี้

1. สุ่มนักเรียนมาจำนวน 72 คน จากนักเรียนทั้งหมด 270 คน โดยการจับสลาก
2. สุ่มนักเรียนจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 72 คน แบ่งเป็น 2 ห้องเรียน ๆ ละ 36 คน

โดยการจับสลาก

3. จับสลากห้องเรียนเพื่อจัดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม X

แบบแผนในการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest - Posttest Design (พจน์ สะเพียรชัย และคณะ 2519 : 202 - 203) ตามแผนผังที่แสดงไว้ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 แบบแผนการวิจัย

กลุ่มทดลอง	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
(R) _E	T _{E1}	X	T _{E2}
(R) _C	T _{C1}	~X	T _{C2}

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย

X	แทน	การจัดกระทำ
~X	แทน	ไม่มีการจัดกระทำ
C	แทน	กลุ่มควบคุม
(R)	แทน	กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม
T _{E1}	แทน	ผลการสอบวัดก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง
T _{E2}	แทน	ผลการสอบวัดหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง
T _{C1}	แทน	ผลการสอบวัดก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุม
T _{C2}	แทน	ผลการสอบวัดหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

✧ เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้คือ เรื่อง บทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ตามหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชา ส 101 และ ส 102 (ประเทศของเรา) ✧

✧ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. แผนการสอนโดยการเรียนเป็นทีม ✧ มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และศึกษาขอบข่ายเนื้อหาจากหนังสือแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา เรื่อง บทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

1.2 จากคำอธิบายรายวิชาและจุดประสงค์รายวิชา วิเคราะห์เป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วสร้างแผนการสอนโดยการเรียนเป็นทีม ✧ ซึ่งประกอบด้วย

1.2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้

1.2.2 เนื้อหา

1.2.3 กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งแบ่งเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. นำเข้าสู่บทเรียน

2. แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

3. จัดทีม

4. เสนอบทเรียนใหม่

5. ปฏิบัติกิจกรรม

6. สรุปและประเมินผล

1.2.4 สื่อการเรียนรู้

1.2.5 การวัดผลและประเมินผล

1.3 นวัตกรรมที่สร้างขึ้นให้ผู้อื่นได้เรียนรู้และตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.4 นวัตกรรมที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อศึกษาข้อบกพร่องแล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงแผนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

1.5 นวัตกรรมสอนโดยการเรียนเป็นทีมไปสอนเพื่อการวิจัยต่อไป

2. แผนการสอนตามคู่มือครู ~~มี~~ขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และศึกษาขอบข่ายและเนื้อหาจากหนังสือ แบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา เรื่อง บทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

2.2 จากคำอธิบายรายวิชาและจุดประสงค์รายวิชา วิเคราะห์เป็น จุดประสงค์ปลายทางและจุดประสงค์นำทาง แล้วสร้างแผนการสอนตามคู่มือครู ~~ซึ่ง~~ ประกอบด้วย

2.2.1 ชนิดของสมรรถภาพ

2.2.2 จุดประสงค์ปลายทาง

2.2.3 จุดประสงค์นำทาง

2.2.4 เนื้อหา

2.2.5 กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งแบ่งเป็น 9 ขั้นตอน ดังนี้

1. เราความสนใจ
2. แจกจุดประสงค์
3. ทบทวนความรู้เดิม
4. ใช้วัสดุอุปกรณ์กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้
5. ให้แนวการเรียนรู้
6. ปฏิบัติ
7. แจกผลการปฏิบัติ
8. ประเมินผล
9. ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอน

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา^๓ ซึ่งขั้นตอนในการสร้าง^๔
ดังนี้

3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากเอกสารและตารางที่เกี่ยวข้อง

3.2 ผู้วิจัยร่วมกับครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม อำเภอ
นาหว้า จังหวัดนครพนม จำนวน ๖ คน ทำการวิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์
หลักสูตร จากเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัดตามหลักของเบนจามิน เอส บลูม^๕
(Benjamin S. Bloom)

ตัวอย่าง ตารางวิเคราะห์หลักสูตร

เนื้อหา พฤติกรรมหลัก	ระดับพฤติกรรม						รวม	อันดับความสำคัญ
	ความรู้ - จำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประมาณค่า		
1. ลักษณะการปกครองแบบ ประชาธิปไตยอันมีพระ- มหากษัตริย์เป็นประมุข								
2. วัฒนธรรมในการดำเนิน ชีวิตในสังคมประชาธิปไตย								
รวม								
อันดับความสำคัญ								

3.3 จากตารางวิเคราะห์หลักสูตรที่น่าพฤติกรรมหลักและเนื้อหาเขียนเป็น
จุดประสงค์การเรียนรู้

3.4 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาแบบปรนัยชนิด
เลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 100 ข้อโดยยึดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วิเคราะห์มาจากราย
วิเคราะห์หลักสูตรเพื่อให้แบบทดสอบมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

3.5 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนพิจารณาความ
สอดคล้องระหว่างข้อความของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อหาค่าดัชนีความ
สอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าตั้งแต่ 0.5
ขึ้นไป

ตัวอย่าง แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาข้อสอบแต่ละข้อต่อไปนี้ว่าตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้จริงหรือไม่
ให้ท่านพิจารณาให้คะแนน ดังนี้

+ 1	ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้ตามจุดประสงค์จริง
0	ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้ตามจุดประสงค์
- 1	ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์

จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		+ 1	0	- 1
อธิบายภาพประชาธิปไตย ได้อย่างถูกต้อง	1. พฤติกรรมใดที่มีลักษณะประชาธิปไตย ก. ทุกคนต้องเชื่อฟังหัวหน้า ข. นักเรียนถามครูไม่ไ้ ค. ยึดความคิดเราเป็นหลัก ง. เคารพความเห็นของส่วนรวม จ. ต้องยึดถือผู้มีวัยสูงกว่า			

3.6 นำข้อสอบไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 100 คน

3.7 นำกระดาษคำตอบที่ได้มาตรวจให้คะแนน โดยข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน
ข้อที่ตอบผิดให้ 0 คะแนน

3.8 นำคะแนนมาวิเคราะห์หาอำนาจจำแนก (Discrimination) และ
ความยากง่ายเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 27 % แบ่งเป็นกลุ่มสูง - ค่า ของ จุง เทห์ ฟาน
(Jung - Teh Fan. 1952 : 16 - 32) แล้วคัดเลือกและปรับปรุงแบบทดสอบโดย
เลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

3.9 นำข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกที่อยู่ในเกณฑ์และ
ข้อสอบนี้ครอบคลุมเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด จำนวน 50 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่น
โดยใช้สูตร KR - 20 (Ferguson. 1976 : 428) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา เท่ากับ 0.7788 X

X4. แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

4.1 รวบรวมลักษณะนิยามทาง ๆ ของบุคลิกภาพประชาธิปไตยจากข้อเขียน
ในเอกสารและตำราต่าง ๆ

4.2 นำแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตยของ ชงชัย ลักคนสุวรรณ์
(ชงชัย ลักคนสุวรรณ์ 2517 : 112 - 118) ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณตนเอง
(Self - Rating Scale) มาปรับปรุงทางคำภาษาเพื่อให้เหมาะสมกับระดับความรู้
ความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4.3 แบบสอบถามที่ปรับปรุงขึ้นมานี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 7 เนื้อหา ดังนี้

1. ความรับผิดชอบ
2. ความมีใจกว้าง
3. การคำนึงถึงผู้อื่น
4. ความสามัคคี
5. ความเป็นตัวของตัวเอง

6. ความคิดสร้างสรรค์

7. ความเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย

4.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ว่าขอความที่สร้างขึ้นวัดได้ตรงตามเนื้อหาและขอความใดเป็นขอความเชิงนิเสธหรือนิเสธ ✕

ตัวอย่าง แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย

โปรดหาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือเพียงช่องเดียวให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียน

พฤติกรรม	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงพอสมควร	จริงน้อย	ไม่จริง
00. ข้าพเจ้ายึดใจมากที่จะได้ทำงานร่วมกับเพื่อนคนอื่น ๆ					
00. เมื่อได้รับมอบหมายงานชิ้นใดมา ข้าพเจ้าจะทำงานชิ้นนั้นเสร็จสิ้นไปด้วยดีทุกครั้ง					

4.3 นำแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย ไปทดลองวัดกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน

4.4 นำแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตยที่นักเรียนทำแล้ว มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ โดยกำหนดน้ำหนักของตัวเลือกในช่องต่าง ๆ แบบ Summated Rating Scale คือการกำหนดให้คะแนนแต่ละตัวเลือกเป็น 5 4 3 2 1 ตามลำดับ ✕
ถ้าขอความใดเป็นขอความเชิงนิเสธหรือนิเสธ การให้คะแนนจะเป็นดังนี้

จริงมากที่สุด ให้ 5 คะแนน
จริงมาก ให้ 4 คะแนน

จริงพอสมควร	ให้ 3 คะแนน
จริงน้อย	ให้ 2 คะแนน
ไม่จริง	ให้ 1 คะแนน

ถ้าข้อความใดเป็นข้อความเชิงนิเสธหรือเชิงลบ การให้คะแนนจะเป็น

ดังนี้

จริงมากที่สุด	ให้ 1 คะแนน
จริงมาก	ให้ 2 คะแนน
จริงพอสมควร	ให้ 3 คะแนน
จริงน้อย	ให้ 4 คะแนน
ไม่จริง	ให้ 5 คะแนน

4.5 นำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 % แบ่งเป็นกลุ่มสูง - ต่ำ แล้วเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงคือ มีค่า t (t - test) เท่ากับ 2.02 ขึ้นไป เมื่อ df เท่ากับ 48 และระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .05

4.6 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ จำนวน 35 ข้อความ ด้วยสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบแอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cranbach. 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย เท่ากับ 0.7516 >

วิธีการดำเนินการทดลอง

1. ทดสอบก่อนทำการทดลอง (Pretest) กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ได้รับการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตยด้วยแบบทดสอบและแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและหาคุณภาพแล้ว
2. ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ดังนี้

2.1 กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยได้สอนวิชาสังคมศึกษา เรื่องบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข จำนวน 20 คาบ ๆ ละ 50 นาที

2.2 กลุ่มควบคุม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนวิชาสังคมศึกษา เรื่องบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ด้วยการสอนตามคู่มือครู จำนวน 20 คาบ ๆ ละ 50 นาที

3. ทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียน หลังทำการทดลองด้วยแบบทดสอบ และแบบสอบถามชุดเดียวกันกับที่ทำการทดสอบก่อนการทดลอง

วิธีการและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ $t - test$ ชนิด Difference Score
2. เปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ $t - test$ ชนิด Difference Score

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการทดลอง มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. หาค่าคะแนนเฉลี่ย/ค่าเฉลี่ยจากสูตร (สูตรที่ วงศ์รัตน์ 2525 : 32)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ตัวกลางเลขคณิต
	$\frac{\sum X}{N}$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
		แทน	จำนวนคะแนนทั้งหมด

2. หาค่าความแปรปรวนของคะแนน $\bar{Y}$ คำนวณจากสูตร (ฐศรี วงศ์รัตน์ 2525 : 58)

$$S^2 = \frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}$$

เมื่อ S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัว ยกกำลังสอง
n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

3. หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ คำนวณจากสูตร (สมบูรณ์ ชิตพงศ์ ม.ป.ป. : 2)

$$I.C. = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ $I.C.$	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบและจุดประสงค์
$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความถูกต้องของผู้เชี่ยวชาญ
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คำนวณจากสูตร KR. 20 (Ferguson, 1970 : 428)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right\}$$

เมื่อ r_{tt}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
n	แทน	จำนวนข้อในแบบทดสอบ
S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด
p	แทน	สัดส่วนของคนที่ทำถูกในแต่ละข้อ
q	แทน	สัดส่วนของคนที่ทำผิดในแต่ละข้อ หรือ $1 - p$

5. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามคุณลักษณะประชาธิปไตย [✓] คำนวณจากสูตร

(Cronbach. 1970 : 161)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_{xi}^2}{S_{xt}^2} \right\}$$

เมื่อ α	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
$\sum S_{xi}^2$	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามแต่ละข้อ
S_{xt}^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามทั้งหมด
k	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม

6. หาค่าอำนาจแจกของแบบสอบถามคุณลักษณะประชาธิปไตยเป็นรายข้อ [✓]

จากสูตร (Ferguson. 1976 : 165)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}} \quad df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ t	แทน	อำนาจแจกเป็นรายข้อ
$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของคะแนนคำตอบเป็นรายข้อในกลุ่มสูง
$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของคะแนนคำตอบเป็นรายข้อในกลุ่มต่ำ
S_1^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนคำตอบเป็นรายข้อในกลุ่มสูง
S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนคำตอบเป็นรายข้อในกลุ่มต่ำ
n_1	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูง
n_2	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำ

7. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทาง
และแบบสอบถามวัดคุณลักษณะประจำชาติระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จากสูตร
t - test ในรูป Difference Score (Edward. 1954 : 256)

$$t = \frac{\bar{X}_{D_1} - \bar{X}_{D_2}}{\sqrt{\frac{S_{D_1}^2}{n_1} + \frac{S_{D_2}^2}{n_2}}}$$

$$df = \frac{\left(\frac{S_{D_1}^2}{n_1} + \frac{S_{D_2}^2}{n_2}\right)^2}{\frac{\left(\frac{S_{D_1}^2}{n_1}\right)^2}{n_1 - 1} + \frac{\left(\frac{S_{D_2}^2}{n_2}\right)^2}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา
	$\bar{X}_{D_1}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบ หลังการเรียนกับการเรียนของกลุ่มทดลอง
	$\bar{X}_{D_2}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบ หลังการเรียนกับการเรียนของกลุ่มควบคุม
	$S_{D_1}^2$	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างการทดสอบ หลังการเรียนกับการเรียนของกลุ่มทดลอง
	$S_{D_2}^2$	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างการทดสอบ หลังการเรียนกับการเรียนของกลุ่มควบคุม
	n_1	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
	n_2	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม x

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์และอักษรย่อเพื่อแปลความหมายให้เข้าใจตรงกัน ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}_D$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่าง ระหว่าง ก่อนการ เรียน และหลัง การ เรียนของ แต่ละกลุ่ม
S_D^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่าง ก่อน การ เรียนและหลัง การ เรียนของ แต่ละกลุ่ม
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้กระทำตามลำดับดังนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนที่สอนโดยการเรียนเป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู
2. เปรียบเทียบคุณภาพประชาธิปไตยของนักเรียนที่สอนโดยการเรียนเป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู

ตาราง 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนที่เรียนเป็นทีม
กับเรียนด้วยการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_D$	S_D^2	t
กลุ่มที่เรียนเป็นทีม	36	6.14	15.44	3.42 ^{**}
กลุ่มที่เรียนตามคู่มือครู	36	2.86	18.07	

**

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาระหว่างนักเรียนในกลุ่ม
ที่เรียนเป็นทีมกับเรียนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า
การสอนโดยการเรียนเป็นทีม ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนสูงกว่า
นักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู

ตาราง 3 การเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนที่เรียนเป็นทีมกับเรียนด้วย
การสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_D$	S_D^2	t
กลุ่มที่เรียนเป็นทีม	36	9.92	57.39	3.436 ^{**}
กลุ่มที่เรียนตามคู่มือครู	36	3.39	72.07	

**

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่าบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนที่เรียนเป็นทีม และเรียนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนเป็นทีมมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู.

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาสังคมศึกษาและบุคลิกภาพ ประชาธิปไตยของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนการสอนโดยการเรียนเป็นทีม กับการสอน ตามคู่มือครู

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาสังคมศึกษาของ นักเรียนที่สอนโดยการ เรียนเป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตยของ นักเรียนที่สอนโดยการ เรียนเป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาสังคมศึกษาของ นักเรียนที่เรียนเป็นทีมกับเรียนด้วยการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน
2. บุคลิกภาพประชาธิปไตยของ นักเรียนที่เรียนเป็นทีมกับเรียนด้วยการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน

วิธีการในการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2528 จำนวน 72 คน กลุ่มทดลองสอนด้วยการเรียนเป็นทีม จำนวน 36 คน และกลุ่มควบคุมสอนด้วยการสอนตามคู่มือครู

จำนวน 36 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 แผนการสอนโดยการเรียนเป็นทีม เรื่องบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ฐานมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเป็นข้อทดสอบแบบปรนัยชนิด 5 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.7788

2.3 แบบสอบถามวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามวัดคุณลักษณะประชาธิปไตยของ ชิงชัย ลักคนสุวรรณ (ชิงชัย ลักคนสุวรรณ 2517 : 112 - 118) ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตนเอง (Self - Rating Scale) มาปรับปรุงคำภาษาให้เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน จำนวน 35 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.7516

3. การดำเนินการทดลอง

3.1 ทดสอบก่อนเรียน ให้นักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและแบบสอบถามวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย

3.2 การดำเนินการทดลอง ให้กลุ่มทดลองสอนโดยการเรียนเป็นทีม และกลุ่มควบคุมสอน ตามคู่มือครู ใช้ระยะเวลา 20 คาบ ทั้ง 2 กลุ่ม

3.3 ทดสอบภายหลังการเรียน ให้นักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำการทดสอบหลังการเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และแบบสอบถามวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย โดยใช้แบบทดสอบและแบบสอบถามชุดเดียวกับที่ใช้ทำการ

ทดสอบก่อนเรียน

วิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ระหว่างก่อนการ เรียนและหลังการ เรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ $t - test$ ชนิด Difference Score
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของบุคลิกภาพประชาธิปไตยระหว่างก่อนการ เรียนและหลังการ เรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ $t - test$ ชนิด Difference Score

สรุปผลการทดลอง

1. นักเรียนที่สอนโดยการ เรียนเป็นทีมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างจากนักเรียนที่สอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่สอนโดยการ เรียนเป็นทีมมีบุคลิกภาพประชาธิปไตย แตกต่างจากนักเรียนที่สอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. การ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาสังคมศึกษา

จากการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของนักเรียนที่สอนโดยการเรียนเป็นทีมและสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่เรียนเป็นทีมมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาสังคมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามคู่มือครู ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของอวยชัย โชคนุญยสิทธิ์ (อวยชัย โชคนุญยสิทธิ์ 2525 : 24) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน และทัศนคติต่อวิชาสังคมศึกษาของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนเป็นทีมกับเรียนด้วยการสอนตามปกติ ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า วิธีสอนโดยการเรียนเป็นทีมทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูงกว่าการสอนตามปกติ และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ นพเกล่า สุนทรเกส (นพเกล่า สุนทรเกส 2518 : 46) ที่ศึกษาการสอนแบบการเรียนเป็นทีมเปรียบเทียบกับการสอนแบบบรรยายประกอบการสาธิตในวิชา วิทยาศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งพบว่าวิธีสอนโดยการเรียนเป็นทีมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่ากลุ่มที่สอนแบบบรรยายประกอบการสาธิตที่เป็นเช่นนี้เพราะการเรียนเป็นทีมมีประโยชน์หลายประการ โดย ยัง (Young. 1972:634) และ คิม และ เคลเลา (Kim and Kellough. 1974 . 101 - 102) ได้กล่าวถึงข้อดีของการเรียนเป็นทีมไว้ดังนี้

1. นักเรียนมีบทบาทในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้นโดยเฉพาะด้านปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับเพื่อนนักเรียนคนอื่น ๆ
2. พลังทีมของนักเรียนจะให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในทีม เช่น อธิบายให้เพื่อนเกิดการเรียนรู้ขณะที่ครูอธิบายหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ทีมอื่นอยู่
3. นักเรียนในแต่ละทีมรู้จักการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ชักถามพร้อมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์

นอกจากนี้นักเรียนในแต่ละทีมได้มีโอกาสช่วยเหลือเพื่อนในทีมที่อ่อนกว่าอย่างเต็มที่ เพราะเพื่อผลประโยชน์ของทีมทุก ๆ คนจะต้องร่วมมือกันจริง ๆ แม้จะมีปัญหาเกี่ยวกับการไม่กล้าแสดงออกของนักเรียนในตอนเริ่มเรียน แต่หลังจากที่นักเรียนคุ้นเคยกับการเรียนเป็นทีมแล้ว นักเรียนก็ปฏิบัติบทบาทต่าง ๆ ในทีมเช่น หัวหน้าทีม เลขานุการของทีมได้อย่างดี ดังนั้นจึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนที่เรียนเป็นทีมสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามคู่มือครู

2. การเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตย

จากการศึกษาพบว่าบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนเป็นทีม และเรียนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า

บุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนที่เรียนเป็นทีมสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามคู่มือครู ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ชนะ นิลรัตน์ (ชนะ นิลรัตน์ 2519 : 39 - 44) ซึ่งศึกษาบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับทัศนคติแบบประชาธิปไตยค่านิยมหาธรรมชาติ และยังสอดคล้องกับการวิจัยของ ปิ่นประภา บุตรไสว (ปิ่นประภา บุตรไสว 2523 : 81 - 82) ซึ่งได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนโดยใช้บทเรียนโมเดลกับการสอนแบบปกติที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนที่เรียนจากบทเรียนโมเดลสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพโรจน์ การามาต (ไพโรจน์ การามาต 2524 : 49 - 56) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในวิชาสังคมศึกษา โดยวิธีสอนชนิดิเคทกับการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 พบว่าเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนชนิดิเคทสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การที่บุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนที่เรียนเป็นทีมสูงกว่าเรียนตามคู่มือครู เพราะกิจกรรมของการเรียนเป็นทีมมันจะต้องให้นักเรียนมีความสัมพันธ์กันตลอดเวลา เช่น การร่วมกันคิดแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อที่จะได้ผลงานของทีมที่ดีที่สุด กิจกรรมดังกล่าวจึงส่งผลให้นักเรียนที่เรียนเป็นทีมมีลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงบุคลิกภาพประชาธิปไตย เช่น มีความรับผิดชอบร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การรู้จักปัญหาความต้องการของผู้อื่นและการพหุติกาในสังคม) ดังนั้นนักเรียนที่ได้รับการสอนเป็นทีม จึงมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่านักเรียนที่เรียนจากการเรียนเป็นทีมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาควรหาการสอนโดยการเรียนเป็นทีมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมบุคลิกภาพประชาธิปไตย ซึ่งประกอบด้วยลักษณะที่พึงประสงค์ในสังคมไทย ได้แก่ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแสดงความคิดเห็นร่วมกัน รวมทั้งการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการทำงาน ซึ่งจะทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

2. หน่วยงานที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือศึกษานิเทศก์ ควรส่งเสริมหรือเผยแพร่การเรียนเป็นทีมที่ถูกต้องให้ครูนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป

3. ในการสอนโดยการเรียนเป็นทีม ในทางปฏิบัติจะต้องคำนึงถึงระดับสติปัญญาของนักเรียน โดยจะต้องจัดทีมให้นักเรียนมีความแตกต่างกันทางด้านสติปัญญาเพื่อจะให้นักเรียนที่เก่งช่วยเหลือนักเรียนที่อ่อนได้

4. ก่อนการสอนโดยการเรียนเป็นทีมควรสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนก่อน โดยจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เช่น ทัศนศึกษาร่วมกัน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการสอนโดยการเรียนเป็นทีมในกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันหลาย ๆ ด้าน เช่น ระดับชั้นเรียน บุคลิกภาพเก็บตัว – แสงตัว เด็กเก่ง – เด็กอ่อน

2. ควรหาการสอนโดยการเรียนเป็นทีมไปทดลองกับเนื้อหาอื่นบ้าง เช่น เรื่องคุณธรรมต่าง ๆ ที่พึงประสงค์ เพื่อจะได้ทราบว่าเรียนเป็นทีมสามารถสร้างลักษณะใดใน

บุคลิกภาพประชาธิปไตย เช่น ความรับผิดชอบ ความมีใจกว้าง

3. ควรศึกษาผลการเรียนเป็นทีมที่มีต่อลักษณะอื่น ๆ ของนักเรียน เช่น ความสามารถในการแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์

4. ควรศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบย่อย ๆ ในแต่ละด้านของบุคลิกภาพประชาธิปไตย เช่น ความรับผิดชอบ ความมีใจกว้าง ความคิดสร้างสรรค์ โดยวิธีการสอนแบบต่าง ๆ.

บรรณานุกรม

- กมล สมวิเชียร ประชาธิปไตยกับสังคมไทย ไทยวัฒนาพานิช 2520, 136 หน้า
- ชนะ นิลรัตน์ การศึกษาทัศนคติแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
เขตการศึกษา 2 ปริญฐานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2519, 69 หน้า อักสาเนา
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ "ศูนย์การเรียนรู้แนวใหม่สำหรับการปฏิรูปห้องเรียน" เทคโนโลยีการศึกษา
เล่ม 1 2518, 247 หน้า
- ชัยอนันต์ สมุทรวณิช อุมการทางการเมือง เคล็ดไทย 2517, 188 หน้า
- ชูศรี วงศ์รัตน์ เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย โรงพิมพ์และทาบกลเจริณผล 2525,
252 หน้า
- หินพันธ์ นาคะตะ ประชาธิปไตย อมรการพิมพ์ 2517, 113 หน้า
- ธงชัย ลักคนสุวรรณ การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพประชาธิปไตย ปริญฐานิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2517, 118 หน้า อักสาเนา
- นพเก้า สุนทรเกส การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาศาสตร์โดยวิธีสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม
กับการเรียนแบบบรรยายประกอบการสาธิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 วิทยานิพนธ์
ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 92 หน้า อักสาเนา
- ปิ่นประภา บุตรไสว การศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
เรื่องความรู้เบื้องต้นสำหรับพุทธศาสนิกชนโดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนตามปกติ
ปริญฐานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 168 หน้า
อักสาเนา
- พจน์ สะเพียรชัย และคณะ การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2519, 210 หน้า
- พิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์ เอกสารการสอนชุดวิชาสังคมศึกษาหน่วยที่ 5 - 9 รุ่งศิลป์การพิมพ์
2526, 215 หน้า

ไพโรจน์ การมาศ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อบุคลิกภาพ-
ประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาสังคมศึกษาโดยวิธีสอนแบบจิตติเคท
กับการสอนตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521 ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย-
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 114 หน้า อักสาเนา

วิสุทธิ์ โพธิแท่น ประชาธิปไตย : แนวคิดและตัวแบบประเทศประชาธิปไตยในอุดมคติ
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2524, 195 หน้า

วีรยุทธ และ นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ อารยะประชาธิปไตย บริษัทประชาชนจำกัด 2517,
126 หน้า

ศึกษานิกร, กระทรวง หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 โรงพิมพ์กรมศาสนา
2520, 259 หน้า

_____, กรมวิชาการ กองวิจัยการศึกษา "การประเมินผลหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น
พุทธศักราช 2521 กลุ่มวิชาสังคมศึกษา" วิจัยสนเทศ 4 : 1 - 11 ตุลาคม 2526
สาโรช บัวศรี แนวคิดในการบริหารการศึกษา มงคลการพิมพ์ 2503, 98 หน้า
สุนทีย บุษสมบัติ เอกสารการสอนชุดวิชาสังคมศึกษาหน่วยที่ 10 - 15 รุ่งศิลป์การพิมพ์
2526, 215 หน้า

สมบูรณ์ ชิตพงศ์ เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนสังคมศึกษา

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2523, 140 หน้า

สมบูรณ์ ชิตพงศ์ การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวัดผล สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ม.ป.ป., 41 หน้า

อนุกูล จินตรักษ์ "จุดมุ่งหมายและปัญหาการสอนสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา"
ศึกษาศาสตร์ ม.ช. 6 : 34 - 42 มิถุนายน - กันยายน 2525

อวยชัย โชคบุญยสิทธิ์ การศึกษาผลสัมฤทธิ์และทัศนคติต่อวิชาสังคมศึกษา เรื่อง การพัฒนา
ประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนรู้เป็นทีม ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 115 หน้า อักสาเนา

- Appleton, Ann Leslie. "Citizenship Education and Political Socialization of Philippine School Children in a Provincial Setting," Dissertation Abstracts International. 36(10) : 6590-A, June, 1976.
- Cronbach, Lee J. Essential of Psychological Testing. 3 rd ed., New York, Harper Row, 1970. 752 p.
- Davidson, Demis "Learning Mathematics in a Group Situation," Mathematics Teacher. 21(1) . 101 - 106 February, 1974. 154 p.
- Dunn, Rita Practical Approaches to Individualizing Instruction. New York, 1972 254 p.
- Edward, Allen L. Statistical Methods for the Behavioral Sciences. New York, Rinehart and Co. Inc., 1954. 542 p.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 4th ed., New York, McGraw-Hill Book Co., 1976. 529 p.
- Kim, Eugene C. and Kellough, Richard D. A Resource Guide for Secondary School Teaching Planning for Competence. New York, Macmillan Publishing Co., Inc. 1974. 204 p.
- Michaelis, John U. Social Studies for Children in Democracy. New York, Prentice - Hall, Inc., 1950. 466 p.
- Platner, Marquerite Joyce Brady. "The Effect of Democratic Classroom Procedures on the Behavior of 9 - 11 Year old Children," Dissertation Abstracts International. 38(8A)., 4751-A June, 1978.
- Schmideman, Rose, Democratic Education on Practice. New York, Harper & Brothers Publishers, 1965. 534 p.
- Triandis, Robert R. Democratic Personality. London, Oxford University Press., 1971. 121 p.
- Weisend, Babara Jean "Team Learning in Basic Business," Business Education Forum. 16 . 44 - 45 January, 1974.
- Wesley, Edgar B. and Wronski, Stanley P. Teaching Social Studies in High School. 5th ed. Boston, Heath, 1964. 628 p.
- Young, Carolyn "Team Learning" The Arithematics Teacher. 19(8) : 630 - 634 December, 1972.

ភាគដង្ហក

១

ภาคผนวก ก.

- แผนการสอนโดยการเรียนเป็นทีม
- แผนการสอนตามคู่มือครู

แผนการสอนโดยการเรียนเป็นทีม

แผนการสอนที่ 1

เรื่อง ลักษณะการปกครองแบบประชาธิปไตย

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

เวลา 2 คาบ

ความคิดรวบยอด ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อานาจสูงสุดในการปกครองประเทศ
ได้แก่ อานาจนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายของการปกครองแบบประชาธิปไตยได้
2. บอกประเภทของการปกครองแบบประชาธิปไตยได้

เนื้อหา

การปกครองระบอบประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองแบบหนึ่ง ซึ่งถือว่า
ประชาชนเป็นใหญ่ เป็นการปกครองโดยชนหมู่มาก แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ประชาธิปไตยโดยตรง หมายถึง การปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง
ทุกคนในการปกครองประเทศ
2. ประชาธิปไตยโดยอ้อม หมายถึง การปกครองที่ประชาชนต้องเลือกผู้แทนของตน
เข้าไปทำหน้าที่ในการปกครองประเทศ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. นำเข้าสู่บทเรียน ครูนำรูปภาพการประชุมของรัฐบาลให้นักเรียนดู พร้อมทั้ง
สนทนาซักถามเกี่ยวกับรูปภาพ
2. แจ้งจุดประสงค์ ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
3. จัดทีม ครูให้นักเรียนจับสลากแบ่งเป็น 6 ทีม ๆ ละ 6 คน พร้อมทั้งบอกบทบาท
และหน้าที่ของนักเรียนในการเรียนเป็นทีมว่าจะต้องเลือกหัวหน้าและเลขานุการของทีมขึ้นมา
ในการกระทำการกิจกรรมที่ครูกำหนดให้ นักเรียนทุกคนต้องช่วยเหลือกันเพื่อให้ได้ผลงานของทีม
ที่ดีที่สุด เลขานุการของทีมจะเป็นผู้บันทึกสรุปเนื้อหา และการทำงานของทีมไว้เพื่อเสนอต่อชั้นเรียน

4. เสนอทริเยนใหม่ ครูให้แต่ละทีมอ่านเอกสารเรื่อง "ความหมายและประเภทของการปกครองระบอบประชาธิปไตย" แล้วให้หัวหน้านำทีมอภิปรายกับสมาชิกในทีม
5. ปฏิบัติกิจกรรม ให้นักเรียนแต่ละทีมอภิปรายเพื่อสรุปข้อความต่อไปนี้
 - 5.1 ความหมายของประชาธิปไตยคืออะไร
 - 5.2 การปกครองแบบประชาธิปไตยโดยตรงและโดยอ้อมแตกต่างกันอย่างไร
 - 5.3 ยกตัวอย่างการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยอ้อมในท้องถิ่นมา

2 ตัวอย่าง

6. สรุปและประเมินผล
 - 6.1 ครูตรวจคำตอบของแต่ละทีมพร้อมทั้งสรุปและแก้ไขข้อบกพร่อง
 - 6.2 คัดเลือกทีมที่มีคำตอบดีที่สุด
 - 6.3 ให้นักเรียนแต่ละคนหาแบบทดสอบ

สื่อการเรียนรู้

1. รูปภาพการประชุมของรัฐบาล
2. เอกสารเรื่อง "ความหมายและประเภทของการปกครองระบอบประชาธิปไตย"

การวัดผลและประเมินผล

1. การร่วมมือกันอภิปรายภายในทีม
2. การตอบคำถามของทีม
3. การหาแบบทดสอบ

แผนการสอนที่ 2

เรื่อง รัฐสภาในการปกครองของไทย

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

เวลา 5 คาบ

ความคิดรวบยอด ประชาชนใช้อำนาจอธิปไตยโดยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ซึ่งสังกัดพรรคการเมือง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายลักษณะรัฐสภาของไทยได้
2. อธิบายอำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรได้
3. อธิบายอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาได้
4. บอกวิธีการและขั้นตอนในการเลือกตั้งได้
5. สรุปความสำคัญของพรรคการเมืองต่อการปกครองของไทยได้

เนื้อหา

ลักษณะรัฐสภาของไทยในอดีตมีทั้งแบบสภาเดียวและสองสภา ปัจจุบันใช้แบบสองสภา
อำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่

1. เลือกนายกรัฐมนตรี
2. ตรากฎหมายเพื่อให้รัฐบาลนำไปบริหารประเทศและให้ประชาชนปฏิบัติ
3. ควบคุมรัฐบาลให้บริหารประเทศตามนโยบายที่วางไว้

ส่วนอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภานั้น ทาหน้าที่คล้ายคลึงกับสภาผู้แทนราษฎร แต่มีอำนาจน้อยกว่า
เป็นเพียงพิเลียงให้เท่านั้น

การเลือกตั้ง เป็นการที่ประชาชนเลือกตัวแทนไปทำหน้าที่ในรัฐสภาและพรรคการเมือง
จะเป็นที่รวมของคนที่มีแนวคิดนโยบายทางการเมืองคล้ายคลึงกันเสนอตัวให้ประชาชนเป็นผู้เลือก
เขาทำหน้าที่แทน

กิจกรรมการเรียนรู้

1. นำเสนอ ครูนำรูปภาพรัฐสภาให้นักเรียนดู พร้อมทั้งสนทนาซักถามเกี่ยวกับรูปภาพ
2. แจ้งจุดประสงค์ ครูแจ้งจุดมุ่งหมายของการเรียนให้นักเรียนทราบ
3. จัดทีม ครูให้นักเรียนนับ 1 – 6 แล้วให้นักเรียนจัดทีมตามหมายเลขพร้อมทั้งเลือกหัวหน้าและเลขานุการของทีมขึ้นมา
4. เสนอหัวข้อ
 - ให้ฟังเทปการสัมภาษณ์วิทยากรเรื่อง "รัฐสภาในการปกครองของไทย"
 - ให้นักเรียนอ่านหนังสือเรียนสังคมศึกษา หน้า 7 – 12
 - ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่อง การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
5. ปฏิบัติกิจกรรม ให้นักเรียนปฏิบัติงาน ดังนี้
 - เขียนแผนภูมิองค์ประกอบของรัฐสภา
 - เขียนข้อความชักชวนให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง
6. สรุปและประเมินผล
 - ครูตรวจผลงานของแต่ละทีมพร้อมทั้งสรุปเสนอแนะข้อบกพร่อง
 - คัดเลือกผลงานของทีมที่ทำได้ดีที่สุด

สื่อการเรียนรู้

1. รูปภาพรัฐสภา
2. เทปสัมภาษณ์วิทยากร
3. หนังสือเรียนสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของกรมวิชาการ

การวัดผลและประเมินผล

1. การทำงานภายในทีม
2. ผลงานของแต่ละทีม

แผนการสอนที่ 3

เรื่อง รัฐบาลในการปกครองของไทย

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

เวลา 2 คาบ

ความคิดรวบยอด รัฐสภาเป็นผู้เลือกนายกรัฐมนตรีเพื่อให้จัดตั้งรัฐบาลมาบริหารประเทศ
ตามนโยบายที่วางไว้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกที่มาและองค์ประกอบของรัฐบาลในการปกครองของไทยได้
2. อธิบายหน้าที่และการดำเนินงานของรัฐบาลในการปกครองของไทยได้

เนื้อหา

ที่มาของรัฐบาลมี 2 ทาง คือ

1. ยามปกติ เกิดจากการเลือกตั้งแล้วผู้แทนราษฎรจะเลือกนายกรัฐมนตรีเพื่อ
จัดตั้งรัฐบาลต่อไป
2. ยามบ้านเมืองไม่ปกติ เช่น ปฏิวัติ รัฐประหาร คณะปฏิวัติหรือคณะรัฐประหาร
จะใช้อำนาจบริหารชั่วคราว

การบริหารงานของรัฐบาลแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. นำเข้าสู่บทเรียน นำรูปภาพนายกรัฐมนตรีของไทยทั้งในอดีตและปัจจุบันให้นักเรียนดูพร้อมทั้งสนทนาซักถาม
2. แจ้งจุดประสงค์ ครูแจ้งจุดมุ่งหมายของการเรียนให้นักเรียนทราบ
3. จัดทีม ให้นักเรียนจับสลากจัดทีมเป็น 6 ทีม ๆ ละ 6 คนพร้อมทั้งเลือกหัวหน้าและเลขานุการของทีมขึ้นมา
4. เสนอบทเรียนใหม่ ให้นักเรียนในแต่ละทีมอ่านหนังสือเรียนเรื่อง "รัฐบาลในการปกครองของไทย"

5. ปฏิบัติการกิจกรรม ให้ปฏิบัติงาน ดังนี้

- ให้นักเรียนแต่ละทีมส่งตัวแทนออกมาเพื่อแข่งขันกันตอบปัญหา โดยวิธีการให้จับสลากคำถามแล้วแข่งขันกันตอบ
- ให้แต่ละทีมเขียนแผนภูมิแสดงองค์ประกอบของรัฐบาล

6. สรุปและประเมินผล

- ทักสินการแข่งขันตอบคำถามของแต่ละทีม
- ทักสินทีมที่เขียนองค์ประกอบรัฐบาลได้ถูกต้องที่สุด
- ครูสรุปเนื้อหาให้นักเรียน

สื่อการเรียนรู้

- รูปภาพนายกรัฐมนตรีของไทยทั้งอดีตและปัจจุบัน
- หนังสือเรียนสังคมศึกษาของกรมวิชาการ

การวัดผลและประเมินผล

- สังเกตการตอบคำถามของแต่ละทีม
- ตรวจผลงานของแต่ละทีม

แผนการสอนที่ 4

เรื่อง ศาลในการปกครองของไทย

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

เวลา 1 คาบ

ความคิดรวบยอด ศาลเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการ โดยดำเนินการเป็นอิสระจากอำนาจการปกครองในคำอื่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปของศาลได้
2. บอกการจัดระบบศาลของไทยได้

เนื้อหา

ศาลเป็นฝ่ายปฏิบัติงานด้านตุลาการ ดำเนินงานเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ การจัดระบบศาลของไทยแบ่งเป็น 3 ชั้น คือ

1. ศาลชั้นต้น
2. ศาลอุทธรณ์
3. ศาลฎีกา

กิจกรรมการเรียนรู้

1. นำเข้าสู่บทเรียน นำข่าวการตัดสินคดีของศาลอ่านให้นักเรียนฟังพร้อมทั้งสนทนากล่าวเกี่ยวกับข่าวนั้น
2. แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ แจ้งมุ่งหมายของการเรียนให้นักเรียนทราบ
3. จัดทีม ให้นักเรียนนับ 1 - 6 แล้วจัดทีมตามหมายเลขที่นับ
4. เสนอบทเรียนใหม่ ให้นักเรียนคู่สอโลก์เรื่อง "ศาลยุติธรรมของไทย"
5. ปฏิบัติกิจกรรม ให้แต่ละทีมร่วมกันอภิปรายและเขียนรายงานเรื่อง "อำนาจหน้าที่และการจัดระบบศาลของไทย"

6. สรุปและประเมินผล

- ครูทบทวนผลงานของแต่ละทีมพร้อมทั้งสรุปและเสนอแนะเพิ่มเติม
- ตัดสินผลงานของทีมที่ทำได้ดีที่สุด

สื่อการเรียนรู้

1. ชาว
2. สไลด์เรื่อง "ศาลยุติธรรมของไทย"

การวัดผลและประเมินผล

- การเขียนรายงานของแต่ละทีม
- การทำงานร่วมกันภายในทีม

แผนการสอนที่ 5

เรื่อง พระมหากษัตริย์ในการปกครองของไทย

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด อานาจในการปกครองประเทศทั้งด้านนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้ใช้อานาจด้วยการให้ความเห็นชอบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความเป็นมาของ กษัตริย์ในการปกครองของไทยได้
2. อธิบายอานาจหน้าที่ของ กษัตริย์ในการปกครองประเทศด้านนิติบัญญัติ บริหาร และ
ตุลาการได้
3. อภิปรายความสำคัญของ กษัตริย์ได้

เนื้อหา

พระมหากษัตริย์สมัยก่อนการเปลี่ยนแปลง การปกครองมีฐานะ เปรียบเสมือนสมมุติเทพ
การขึ้นครองราชสมบัติของพระมหากษัตริย์เป็นไปตามกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบสันตติวงศ์
อานาจหน้าที่ของพระมหากษัตริย์ไทยมี 2 อย่าง คือ

1. อานาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ
2. อานาจหน้าที่ท่านอื่น ๆ

ความสำคัญของพระมหากษัตริย์ในการปกครองของไทยได้แก่

1. เป็นสัญลักษณ์ของบ้านเมือง
2. เป็นหลักในการปกครองบ้านเมือง

ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. นำเข้าสู่บทเรียน นำภาพและข่าวพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์มาสนทนาซักถามกับนักเรียน
2. แจ้งจุดประสงค์ ครูแจ้งจุดมุ่งหมายของการเรียนให้นักเรียนทราบ
3. จัดทีม ให้นักเรียนจับสลากจัดเป็น 6 ทีม ๆ ละ 6 คน พร้อมทั้งเลือกหัวหน้าและเลขานุการของทีมขึ้นมา
4. เสนอบทเรียนใหม่ ให้นักเรียนดูสไลด์เรื่อง "พระมหากษัตริย์ไทย" พร้อมทั้งครูอธิบายเพิ่มเติม
5. ปฏิบัติกิจกรรม ให้นักเรียนแต่ละทีมนำภาพและข่าวพระราชกรณียกิจมาจัดเป็นหมวดหมู่ตามอำนาจหน้าที่และความสำคัญในแต่ละด้านเพื่อจัดนิทรรศการ
6. สรุปและประเมินผล
 - ครูตรวจผลงานของแต่ละทีม
 - ครูตัดสินผลงานของทีมที่ทำได้ดีที่สุด

สื่อการเรียน

1. รูปภาพพระราชกรณียกิจ
2. ข่าวพระราชกรณียกิจ
3. สไลด์เรื่อง "พระมหากษัตริย์ไทย"

การวัดผลและประเมินผล

1. การทำงานร่วมกันภายในทีม
2. ผลงานของแต่ละทีม

แผนการสอนที่ 6

เรื่อง วัฒนธรรมการค่านิยมชีวิตในสังคมประชาธิปไตย

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

เวลา 2 คาบ

ความคิดรวบยอด การอยู่ในสังคมประชาธิปไตยประชาชนต้องมีวัฒนธรรมในการค่านิยมชีวิตที่เหมาะสมกับระบอบการปกครอง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เสนอแนวทางที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคมประชาธิปไตยได้
2. เสนอแนะวิธีการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การปกครอง
ความหน้าที่ของพลเมืองที่ดีได้

เนื้อหา

วัฒนธรรมในการค่านิยมชีวิตในสังคมประชาธิปไตย ควรปฏิบัติดังนี้

1. เลื่อมใสในการปกครองแบบประชาธิปไตย
2. รู้จักร่วมมือในการค่านิยมทางต่าง ๆ
3. เคารพกฎหมายบ้านเมือง
4. ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างจริงจัง

ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. นำเข้าสู่บทเรียน ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการร่วมมือกันทำงานในท้องถิ่น
เช่น การลงแขก
2. แจ้งจุดประสงค์ ครูแจ้งจุดมุ่งหมายในการเรียนให้นักเรียนทราบ
3. จัดทีม ให้นักเรียนจับสลากแบ่งเป็น 6 ทีม ๆ ละ 6 คน พร้อมทั้งเลือกหัวหน้า
และเลขานุการของทีม

4. เสนอทริบูนัลใหม่ ให้นักเรียนอภิปรายถึงวัฒนธรรมในสังคมประชาธิปไตย
5. ปฏิบัติกิจกรรม ให้แต่ละทีมออกมาแสดงบทบาทสมมุติที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมในสังคมประชาธิปไตย ทีมละ 1 เรื่อง
6. สรุปและประเมินผล
 - ครูตัดสินทีมที่แสดงบทบาทสมมุติได้ดีและสมบทบาทมากที่สุด
 - ครูสรุปเนื้อหา

สื่อการเรียนรู้

รูปภาพการทำงานร่วมกันของประชาชน

การวัดผลและประเมินผล

การแสดงบทบาทสมมุติของนักเรียนแต่ละทีม

แผนการสอนที่ 7

เรื่อง บทบาทและหน้าที่พลเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

เวลา 2 คาบ

ความคิดรวบยอด ประชาชนทุกคนย่อมมีบทบาทและหน้าที่ที่จะปฏิบัติต่อประเทศในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อภิปรายได้ว่าบทบาทและหน้าที่พลเมืองโดยทั่วไปมีอะไรบ้าง
2. อภิปรายถึงหน้าที่พลเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้

เนื้อหา

โดยทั่วไปแล้วพลเมืองย่อมมีบทบาทและหน้าที่ทั้งที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ^{ผู้อื่น}
 สาธารณชนส่วนหน้าที่ต้องปฏิบัติในการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้แก่

- ปฏิบัติตามกฎหมาย
- รับราชการทหาร
- เสียภาษีอากร
- ออกเสียงเลือกตั้ง

ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. นำเข้าสู่บทเรียน ครูนำภาพของทหารให้นักเรียนดูพร้อมทั้งสนทนาซักถามเกี่ยวกับภาพนั้น
2. แจ้งจุดประสงค์ ครูแจ้งจุดมุ่งหมายของการเรียนให้นักเรียนทราบ
3. จัดทีม ให้นักเรียนนับ 1 – 6 แล้วจัดทีมตามหมายเลข

4. เสนอบทเรียนใหม่ ให้นักเรียนคุณภาพที่เป็นหน้าที่ของพลเมืองในระบบประชาธิปไตย เช่น การออกเสียงเลือกตั้ง การรับราชการทหาร การเสียภาษีอากร ฯลฯ
5. ปฏิบัติกิจกรรม ให้นักเรียนแต่ละทีมเขียนรายงานในเรื่องหน้าที่ของพลเมืองในแต่ละค่านับมีความสำคัญต่อความมั่นคงของชาติ
6. สรุปและประเมินผล
 - ครูตรวจผลงานของแต่ละทีม
 - คัดสรรผลงานของทีมที่ทำได้ดีที่สุด

สื่อการเรียนรู้

รูปภาพเกี่ยวข้องกับหน้าที่ของพลเมืองในแต่ละค่าน

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตการทำงานร่วมกันภายในทีม
2. ตรวจผลงานของแต่ละทีม

แผนการสอนที่ ๑

เรื่อง สิทธิและเสรีภาพของพลเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด สิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
ต้องอยู่ในขอบเขตที่กฎหมาย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายสิทธิของพลเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้
2. อธิบายเสรีภาพของพลเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้
3. ปฏิบัติตนตามสิทธิและเสรีภาพของพลเมืองดีในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

สิทธิ หมายถึง ประโยชน์ที่กฎหมายรับรองคุ้มครองแต่ละบุคคลโดยคนอื่นต้องเคารพ

เช่น

- สิทธิทางเพศ
- สิทธิทางการเมือง

ฯลฯ

เสรีภาพ หมายถึง การกระทำของบุคคลที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย เช่น

- การนับถือศาสนา
- การพูด เขียน โฆษณา

ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. นำเข้าสู่บทเรียน นำใบปลิวโฆษณาสินค้าให้นักเรียนดู พร้อมทั้งสนทนาซักถาม
2. แจ้งจุดประสงค์ ครูแจ้งจุดมุ่งหมายของการเรียนให้นักเรียนทราบ

3. จัดทีม ให้นักเรียนจับสลากแบ่งเป็นทีม 6 ทีม ๆ ละ 6 คน พร้อมทั้งเลือกหัวหน้าและเลขานุการของทีม

4. เสนอบทเรียนใหม่ ให้นักเรียนอ่านหนังสือเรียน เรื่อง "สิทธิและเสรีภาพของพลเมือง ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย"

5. ปฏิบัติกิจกรรม

- ให้นักเรียนแต่ละทีมเขียนกรณีตัวอย่างที่เป็นสิทธิและเสรีภาพอย่างละ 1 กรณี
- อภิปรายเพื่อสรุปแนวคิดที่ถูกต้องของแต่ละทีม

6. สรุปและประเมินผล

- ครูตรวจการ เขียนกรณีตัวอย่างของแต่ละทีม
- คัดสินว่าทีมใดเสนอกรณีตัวอย่าง ใดดีที่สุดโดยใช้เกณฑ์
 1. ความชัดเจนในแต่ละด้าน
 2. ความถูกต้องตามกฎหมายของการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย

สื่อการเรียน

1. ใบปลิวโฆษณาสินค้า

2. เอกสารเรื่อง "สิทธิและเสรีภาพของพลเมืองในการปกครอง ระบอบ

ประชาธิปไตย"

การวัดผลและประเมินผล

1. การทำงานร่วมกันภายในทีม
2. การ เขียนกรณีตัวอย่างของแต่ละทีม

แผนการสอนตามคู่มือครู
แผนการสอนที่ 1

จำนวน 2 คาบ

ชนิดสมรรถภาพ ข้อเท็จจริง

จุดประสงค์ปลายทาง บอกลักษณะการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกความหมายของการปกครองระบอบประชาธิปไตย
2. บอกประเภทของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

เนื้อหา

การปกครองระบอบประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองแบบหนึ่ง ซึ่งถือว่าประชาชนเป็นใหญ่ เป็นการปกครองโดยชนหมู่มาก แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ประชาธิปไตยโดยตรง หมายถึง การปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองทุกคนโดยตรง
2. ประชาธิปไตยโดยอ้อม หมายถึง การปกครองที่ประชาชนต้องเลือกตัวแทนสองคนเข้าไปทำหน้าที่ปกครองประเทศ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. เร้าความสนใจ ครูนำรูปภาพการประชุมของรัฐสภาให้นักเรียนดู พร้อมทั้งสนทนาซักถามเกี่ยวกับรูปภาพ
2. แจ้งจุดประสงค์ ครูแจ้งจุดประสงค์ปลายทางให้นักเรียนทราบ
3. ทบทวนความรู้เดิม ครูถามนักเรียนว่าลักษณะการปกครองของไทยสมัยสุโขทัย และสมัยอยุธยาเป็นอย่างไร

4. ใช้วัสดุอุปกรณ์กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ครูนำบัตรคำความหมายของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่เป็นคำกล่าวของประธานาธิบดีอับราฮัม ลินคอล์น ของสหรัฐอเมริกาให้นักเรียนดู

5. ให้แนวการเรียนรู้ ครูให้นักเรียนอ่านหนังสือเรียนสังคมศึกษา เรื่อง ความหมายและประเภทของการปกครองระบอบประชาธิปไตย หน้า 22 – 25

6. ปฏิบัติ ให้นักเรียนอภิปรายสรุปความหมายและประเภทของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

7. แจ้งผลการปฏิบัติ ครูเสนอแนะแก้ไขข้อบกพร่องในการอภิปรายของนักเรียน

8. ประเมินผล

- สังเกตจากการอภิปรายของนักเรียน
- ทำแบบทดสอบ

9. ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอน

- ครูสรุป
- ให้นักเรียนคนควาเพิ่มเติม

สื่อการเรียนรู้

1. รูปภาพการประชุมของรัฐบาล
2. บัตรคำ
3. หนังสือเรียนสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของกรมวิชาการ

แผนการสอนที่ 2

จำนวน 5 คาบ

ชนิดสมรรถภาพ เช่าวปัญญา

จุดประสงค์ปลายทาง อธิบายบทบาทและความสำคัญของรัฐสภาในการปกครองของไทยได้

จุดประสงค์นทาง

1. อธิบายลักษณะรัฐสภาของไทยได้
2. อธิบายอำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรได้
3. อธิบายอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาได้
4. บอกวิธีการและขั้นตอนในการเลือกตั้งได้
5. สรุปความสำคัญของพรรคการเมืองต่อการปกครองของไทยได้

เนื้อหา

ลักษณะรัฐสภาของไทยในอดีตมีทั้งแบบสภาเดี่ยวและสองสภา ปัจจุบันใช้แบบสองสภา
อำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่

1. เลือกนายกรัฐมนตรี
2. ตรากฎหมายเพื่อให้รัฐบาลนำไปบริหารประเทศและให้ประชาชนปฏิบัติ
3. ควบคุมรัฐบาลให้บริหารประเทศตามนโยบายที่วางไว้

ส่วนอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภานั้น ทาหน้าที่คล้ายคลึงกับสภาผู้แทนราษฎร แต่มีอำนาจ
น้อยกว่า เป็นเพียงที่เลี้ยงให้เท่านั้น

การเลือกตั้งเป็นการที่ประชาชนเลือกตัวแทนไปทำหน้าที่ในรัฐสภาและพรรคการเมือง
จะเป็นที่รวมของคนที่มีแนวคิดนโยบายทางการเมืองคล้ายคลึงกัน เสนอตัวให้ประชาชนเลือกไป
ทำหน้าที่แทนตน

กิจกรรมการเรียนรู้

1. เรารู้จักกัน นำรูปภาพรัฐสภาให้นักเรียนดูพร้อมทั้งสนทนาซักถามเกี่ยวกับรูปภาพ
2. แจ้งจุดประสงค์ ครูแจ้งจุดมุ่งหมายของการเรียนให้นักเรียนทราบ
3. ทบทวนความรู้เดิม ครูถามนักเรียนว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น อานาจการปกครองที่แท้จริงมาจากใคร
4. ใช้วัสดุอุปกรณ์กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ครูเปิดเทปบันทึกเสียงการประชุมของรัฐสภาให้นักเรียนฟัง
5. ให้แนวการเรียนรู้ ครูอธิบายลักษณะรัฐสภาของไทยให้นักเรียนฟัง พร้อมทั้งให้นักเรียนอ่านหนังสือเรียนสังคมศึกษา หน้า 7 - 12 ประกอบ
6. ปฏิบัติ ให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับบทบาทและความสำคัญของรัฐสภาในการปกครองของไทย
7. แจ้งผลการปฏิบัติ ครูเสนอแนะแก้ไขข้อบกพร่องในการตอบคำถามของนักเรียน
8. ประเมินผล สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
9. ส่งเสริมความแม่นยำและการถ้อยแถลง ครูสรุปและให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติม

สื่อการเรียนรู้

1. รูปภาพรัฐสภา
2. เทปบันทึกเสียงการประชุมของรัฐสภา
3. หนังสือเรียนสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของกรมวิชาการ

แผนการสอนที่ 3

จำนวน 2 คาบ

ชนิดของสมรรถภาพ ข้อเท็จจริง

จุดประสงค์ปลายทาง อธิบายบทบาทและหน้าที่ของรัฐบาลในการปกครองของไทยได้

จุดประสงค์กลาง

1. บอกที่มาและองค์ประกอบของรัฐบาลในการปกครองของไทยได้
2. อธิบายหน้าที่และการดำเนินงานของรัฐบาลในการปกครองของไทยได้

เนื้อหา

ที่มาของรัฐบาลมี 2 ทางคือ

1. ขามปกติ เกิดจากการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรให้ไปเลือกตัวนายกรัฐมนตรีเพื่อจัดตั้งรัฐบาลต่อไป
2. ขามบ้านเมืองไม่ปกติ เช่น มีการปฏิวัติ รัฐประหาร คณะปฏิวัติหรือคณะรัฐประหารจะใช้อำนาจบริหารชั่วคราว

การบริหารของรัฐบาลแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. เร้าความสนใจ นำรูปภาพนายกรัฐมนตรีของไทยทั้งในอดีตและปัจจุบันให้นักเรียนดูพร้อมทั้งสนทนาซักถามเกี่ยวกับรูปภาพ
2. แจ้งจุดประสงค์ ครูแจ้งจุดมุ่งหมายของการเรียนให้นักเรียนทราบ
3. ทบทวนความรู้เดิม ครูถามนักเรียนว่า รัฐสภานั้นมีความสำคัญอย่างไรต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย
4. ใช้วัสดุอุปกรณ์กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ นำแผนผังองค์ประกอบของรัฐบาลให้นักเรียนดู

5. ใ้แนวการเรี้นรู้ ใ้ให้นักเรี้นอ่านหนังสือเรี้นสังคมศึกษา หน้า 12 - 17
6. ปฏิบัติ ใ้ให้นักเรี้นตอบคำถามเกี่ยวกับรัฐบาลในการปกครองของไทย
7. แจ้งผลการปฏิบัติ ครูเสนอแนะและขอพร่องในการตอบคำถามของนักเรียน
8. ประเมินผล สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
9. ส่งเสริมความแม่นยำและการถายโอน ครูสรุปและใ้ให้นักเรี้นไปศึกษาค้นคว้า

เพิ่มเติม

สื่อการเรี้น

1. รูปภาพนายกรัฐมนตรื
2. แผนภูมิองค์ประกอบของรัฐบาล
3. หนังสือเรี้นสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของกรมวิชาการ

แผนการสอนที่ 4

จำนวน 1 คาบ

ชนิดของสมรรถภาพ ข้อเท็จจริง

จุดประสงค์ปลายทาง อธิบายบทบาทและหน้าที่ของศาลในการปกครองของไทยได้

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกอำนาจหน้าที่ของศาลได้
2. บอกการจัดระบบศาลของไทยได้

เนื้อหา

ศาลเป็นฝ่ายปฏิบัติงานตุลาการ ดำเนินงานเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ การจัดระบบศาลของไทยแบ่งเป็น 3 ชั้น คือ

1. ศาลชั้นต้น
2. ศาลอุทธรณ์
3. ศาลฎีกา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. เร้าความสนใจ นำข่าวการตัดสินคดีของศาลมาอ่านให้นักเรียนฟังพร้อมทั้งสนทนาซักถามเกี่ยวกับข่าวนั้น
2. แจ้งจุดประสงค์ ครูแจ้งจุดมุ่งหมายของการเรียนให้นักเรียนทราบ
3. ทบทวนความรู้เดิม ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับสถาบันการปกครองของไทยว่ามีอะไร มีความสำคัญอย่างไร
4. ใช้วัสดุอุปกรณ์กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ครูให้นักเรียนดูแผนภูมิองค์ประกอบของศาล

5. ไท่แนวการเรียนรู ครูอธิบายเรื่องศาลในการปกครองของไทย
6. ปฏิบัติ ให้นักเรียนตอบคำถามเรื่องศาลในการปกครองของไทย
7. แจ้งผลการปฏิบัติ ครูเสนอแนะแก้ไขข้อบกพร่องการตอบคำถามของนักเรียน
8. ประเมินผล สังเกตการตอบคำถามของนักเรียน
9. ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายทอดการเรียนรู้ ครูสรุปและให้นักเรียนค้นคว้า

เพิ่มเติม

สื่อการเรียนรู้

1. ชาว
2. แผนภูมิองค์ประกอบของศาล

แผนการสอนที่ 5

จำนวน 3 คาบ

ชนิดของสมรรถภาพ เชาว์ปัญญา

จุดประสงค์ปลายทาง อธิบายบทบาทและหน้าที่ของพระมหากษัตริย์ในการปกครองของไทยได้

จุดประสงค์นำทาง

1. อธิบายความเป็นมาของพระมหากษัตริย์ในการปกครองของไทยได้
2. อธิบายอำนาจหน้าที่ของพระมหากษัตริย์ ในการปกครองประเทศค่านิยมปฏิบัติ
บริหาร และตุลาการได้
3. อภิปรายถึงความสำคัญของพระมหากษัตริย์ในการปกครองของไทยได้

เนื้อหา

พระมหากษัตริย์ในสมัยก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครองมีฐานะเปรียบเสมือนสมมุติเทพ
การขึ้นครองราชสมบัติเป็นไปตามกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบสันตติวงศ์

อำนาจหน้าที่ของพระมหากษัตริย์มี 2 อย่างใหญ่ ๆ คือ

1. อำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ
2. อำนาจหน้าที่คานอื่น ๆ

ความสำคัญของพระมหากษัตริย์ในการปกครองของไทยได้แก่

1. เป็นสัญลักษณ์ของบ้านเมือง
2. เป็นหลักในการปกครองบ้านเมือง

ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. เร้าความสนใจ นำพระบรมฉายาลักษณ์ของกษัตริย์ไทยในราชวงศ์จักรีให้
นักเรียนดูพร้อมทั้งสนทนาซักถามเกี่ยวกับพระบรมฉายาลักษณ์

2. แจ้งจุดประสงค์ ครูแจ้งจุดมุ่งหมายของการเรียนให้นักเรียนทราบ
3. ทบทวนความรู้เดิม ครูถามนักเรียนถึงอำนาจหน้าที่ของพระมหากษัตริย์ก่อนที่จะ

เปลี่ยนแปลงการปกครอง

4. ใช้วัสดุอุปกรณ์กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ให้นักเรียนดูภาพพระมหากษัตริย์ในราชวงศ์จักรี
5. ให้แนวการเรียนรู้ ให้นักเรียนศึกษาอำนาจหน้าที่ของพระมหากษัตริย์จากหนังสือเรียนสังคมศึกษา หน้า 38 - 47

6. ปฏิบัติ ให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และความสำคัญของพระมหากษัตริย์
7. แจ้งผลการปฏิบัติ ครูเสนอแนะแก้ไขข้อบกพร่องการตอบคำถามของนักเรียน
8. ประเมินผล สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
9. ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอน ครูสรุปและให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติม

สื่อการเรียนรู้

1. พระบรมฉายาลักษณ์พระมหากษัตริย์ในราชวงศ์จักรี
2. ภาพพระราชกรณียกิจ
3. หนังสือเรียนสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของกรมวิชาการ

แผนการสอนที่ 6

จำนวน 2 คาบ

ชนิดของสมรรถภาพ เชาว์ปัญญา

จุดประสงค์ปลายทาง เสนอแนะวิธีการดำเนินชีวิตในสังคมประชาธิปไตยได้

จุดประสงค์นำทาง

1. เสนอแนวทางที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคมประชาธิปไตยได้
2. เสนอแนะวิธีการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง
ความหน้าที่ของพลเมืองที่ดีได้

เนื้อหา

วัฒนธรรมการดำเนินชีวิตในสังคมประชาธิปไตย ควรปฏิบัติดังนี้

1. เลือกลีลาการปกครองแบบประชาธิปไตย
2. ร่วมมือกันในการดำเนินงานต่าง ๆ
3. เคารพกฎหมายของบ้านเมือง
4. ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนอย่างจริงจัง

ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. เร้าความสนใจ ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันของประชาชน
ในห้องดิน เช่น การลงแขก
2. แจ้งจุดประสงค์ ครูแจ้งจุดมุ่งหมายของการเรียนให้นักเรียนทราบ
3. ทบทวนความรู้เดิม ครูถามนักเรียนว่าการปกครองแบบประชาธิปไตย ใครเป็น
ผู้มีบทบาทสำคัญมากที่สุด

4. ใช้วัสดุอุปกรณ์กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ให้นักเรียนคุณภาพการลงแขกทำงาน
ของประชาชน
5. ใ้แนวการเรียนรู้ ให้นักเรียนอ่านหนังสือเรียนสังคมศึกษา หน้า 34 – 37
6. ปฏิบัติ ให้นักเรียนสรุปวัฒนธรรมที่สำคัญในสังคมประชาธิปไตย
7. แจ้งผลการปฏิบัติ ครูเสนอแนะเพิ่มเติม
8. ประเมินผล สังเกตจากการสรุปของนักเรียน
9. ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอน ให้นักเรียนจัดบอร์ดเกี่ยวกับวัฒนธรรม
ของประชาชนในสังคมประชาธิปไตย

สื่อการเรียนรู้

1. รูปภาพการร่วมกันของประชาชน
2. หนังสือเรียนสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของกรมวิชาการ

แผนการสอนที่ 7

จำนวน 2 คาบ

ชนิดของสมรรถภาพ เชาว์ปัญญา

จุดประสงค์ปลายทาง อภิปรายถึงบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้

จุดประสงค์นำทาง

1. อภิปรายไ้ความบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองโดยทั่วไปมีอะไรบ้าง
2. อภิปรายถึงบทบาทและหน้าที่พลเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้

เนื้อหา

โดยทั่วไปแล้วพลเมืองมีบทบาทและหน้าที่ทั้งที่เกี่ยวกับตนเอง ผู้อื่น สาธารณชน
ส่วนหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ได้แก่

- ปฏิบัติตามกฎหมาย
- รับผิดชอบต่อราชการทหาร
- เสียภาษีอากร
- ออกเสียงเลือกตั้ง

ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. เราควมสนใจ ครูนำข่าวที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติมาสนทนาซักถามกับนักเรียน
2. แจ้งจุดประสงค์ ครูแจ้งจุดมุ่งหมายของการเรียนให้นักเรียนทราบ
3. ทบทวนความรู้เดิม ครูถามนักเรียนว่าสถาบันการปกครองของไทยนั้นต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อประชาชนอย่างไรบ้าง

4. ใช้วัสดุอุปกรณ์กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ให้นักเรียนดูภาพที่เป็นหน้าที่พลเมืองที่มีต่อประเทศ
5. ให้แนวการเรียนรู้ ให้นักเรียนฟังเพลงบันทึกเสียงการสัมภาษณ์บุคคลตัวอย่างในท้องถิ่นว่าปฏิบัติอย่างไรบ้าง
6. ปฏิบัติ ให้นักเรียนอธิบายว่าหน้าที่ของพลเมืองในแต่ละค่านี้นี้มีความสำคัญต่อความมั่นคงของชาติอย่างไรบ้าง
7. แจ้งผลการปฏิบัติ ครูเสนอแนะเพิ่มเติมการอธิบายของนักเรียน
8. ประเมินผล สังเกตจากการอธิบายของนักเรียน
9. ส่งเสริมความแม่นยำและการถ้อยโณ ครูสรุปพร้อมทั้งให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติม

สื่อการเรียนรู้

1. ชาวที่แสดงถึงภัยคุกคามความมั่นคงของชาติ
2. ภาพที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของพลเมือง

แผนการสอนที่ 8

จำนวน 3 คาบ

ชนิดของสมรรถภาพ ชาวปณฺธุ

จุดประสงค์ปลายทาง ระบุความแตกต่างระหว่างสิทธิและเสรีภาพในการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้

จุดประสงค์นำทาง

1. อธิบายสิทธิของพลเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้
2. อธิบายเสรีภาพของพลเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้
3. ปฏิบัติตามสิทธิและเสรีภาพของพลเมืองที่อยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

สิทธิ หมายถึง ประโยชน์ที่กฎหมายรับรองคุ้มครองแต่ละบุคคลโดยที่คนอื่นต้องเคารพ

- สิทธิทางเพศ
- สิทธิทางการเมือง

ฯลฯ

เสรีภาพ หมายถึง การกระทำของบุคคลที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย เช่น

- การนับถือศาสนา
- การพูด เขียน โฆษณา

ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. เร้าความสนใจ ให้นักเรียนดูภาพการชุมนุมประท้วงพร้อมทั้งสนทนาซักถามเกี่ยวกับภาพนั้น

2. แจ้งจุดประสงค์ ครูแจ้งจุดมุ่งหมายของการเรียนให้นักเรียนทราบ
3. ทบทวนความรู้เดิม ครูถามนักเรียนว่าหน้าที่ของพลเมืองที่ต้องปฏิบัติมีอะไรบ้าง
4. ใช้วัสดุอุปกรณ์กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ นภาพที่เป็นสิทธิและเสรีภาพมา

เปรียบเทียบให้นักเรียนดู

5. ให้แนวการเรียนรู้ ให้นักเรียนศึกษาเรื่อง "สิทธิและเสรีภาพของพลเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย" จากหนังสือเรียนสังคมศึกษา หน้า 57 - 63

6. ปฏิบัติ ให้นักเรียนตอบคำถามของครูเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของพลเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

7. แจ้งผลการปฏิบัติ ครูเสนอแนะเพิ่มเติมการตอบคำถามของนักเรียน
8. ประเมินผล สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
9. ส่งเสริมความแน่นแฟ้นและการถ่ายโอน ครูสรุปและให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติม

สื่อการเรียนรู้

1. รูปภาพสิทธิของพลเมือง
2. รูปภาพเสรีภาพของพลเมือง
3. หนังสือเรียนสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของกรมวิชาการ

ภาคผนวก ข.

- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- แบบสอบถามทัศนคติภาพประชาธิปไตย

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา

เรื่อง บทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
เป็นประมุข

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย X ทับข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
2. แบบทดสอบนี้มีจำนวน 50 ข้อ ใช้เวลา 50 นาที
3. ห้ามขีดเขียนลงบนแบบทดสอบ

1. ลักษณะการปกครองแบบประชาธิปไตยคือข้อใด ?
 - ก. การปกครองโดยคนคนเดียว
 - ข. การปกครองโดยคนกลุ่มหนึ่ง
 - ค. การปกครองโดยคนส่วนใหญ่
 - ง. การปกครองโดยคนคนเดียวเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่
 - จ. การปกครองโดยคนส่วนใหญ่เพื่อประโยชน์ของคนกลุ่มหนึ่ง
2. ประชาชนทุกคนมีสิทธิเข้าไปบริหารประเทศด้วยตนเอง เป็นการปกครองแบบใด ?
 - ก. ประชาธิปไตยโดยตรง
 - ข. ประชาธิปไตยโดยอ้อม
 - ค. ประชาธิปไตยแบบผสม
 - ง. เผด็จการโดยคนคนเดียว
 - จ. เผด็จการโดยคนกลุ่มหนึ่ง
3. อวัยวะสูงสุดในการปกครองประเทศแบบประชาธิปไตยได้แก่อะไร ?
 - ก. นิติบัญญัติ ตุลาการ บริหาร
 - ข. ตุลาการ บริหาร ทหาร
 - ค. บริหาร นิติบัญญัติ ตุลาการ
 - ง. นิติบัญญัติ บริหาร ทหาร
 - จ. บริหาร บริกรร ทหาร

4. ข้อใดเป็นการกระทำที่แสดงถึงประชาธิปไตยโดยตรง ?
 - ก. นักเรียนเลือกหัวหน้าห้อง
 - ข. ประชาชนเลือกกำนันผู้ใหญ่บ้าน
 - ค. ประชาชนเลือกสมาชิกสภาจังหวัด
 - ง. ประชาชนเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - จ. ประชาชนเลือกสมาชิกสภาปฏิรูปการปกครอง
5. อำนาจการบริหารในการปกครองประเทศเทียบได้กับใครในโรงเรียน ?
 - ก. ครูปกครอง
 - ข. ครูวิชาการ
 - ค. ครูธุรการ
 - ง. ครูทะเบียน
 - จ. ครูใหญ่
6. ข้อใดเป็นลักษณะของรัฐสภาไทยในปัจจุบัน ?
 - ก. มีสภาเดียวคือสภาผู้แทนราษฎร
 - ข. มีสภาเดียวคือวุฒิสภา
 - ค. มีสองสภาคือสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา
 - ง. มีสองสภาคือสภาผู้แทนราษฎรและสภานิติบัญญัติ
 - จ. มีสภาเดียวคือสภาปฏิรูปการปกครอง
7. วุฒิสภำทำหน้าที่อย่างไรในรัฐสภา ?
 - ก. ควบคุมสภาผู้แทนราษฎร
 - ข. ตรวจสอบตราสภาผู้แทนราษฎร
 - ค. สั่งงานสภาผู้แทนราษฎร
 - ง. ให้ความเห็นแก่สภาผู้แทนราษฎร
 - จ. ให้ความเห็นแก่สภาผู้แทนราษฎร

8. ข้อใดเป็นลักษณะของพรรคการเมืองไทย ?
- ก. มีพรรคเดียว
 - ข. มีสองพรรคใหญ่ ๆ เท่านั้น
 - ค. มีสามพรรคใหญ่ ๆ เท่านั้น
 - ง. มีสองพรรคใหญ่และพรรคเล็ก ๆ อีก
 - จ. มีพรรคเล็ก ๆ หลายพรรคโดยไม่มีพรรคใหญ่
9. ข้อใดเป็นหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร ?
- ก. เลือกนายก ยับยั้งกฎหมาย ควบคุมรัฐบาล
 - ข. ตรากฎหมาย บริหารประเทศ ควบคุมรัฐบาล
 - ค. ยับยั้งกฎหมาย เลือกนายก บริหารประเทศ
 - ง. ควบคุมรัฐบาล ตรากฎหมาย เลือกนายก
 - จ. บริหารประเทศ เลือกนายก ควบคุมรัฐบาล
10. รัฐสภากรณีที่มีสภาเดียวมักเรียกว่าอะไร ?
- ก. สภาผู้แทนราษฎร
 - ข. สภานโยบายแห่งชาติ
 - ค. สภาร่างรัฐธรรมนูญ
 - ง. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
 - จ. สภาปฏิรูปการปกครอง
11. ข้อใดกล่าวถึงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง ?
- ก. รัฐสภาทำหน้าที่บริหารประเทศแทนประชาชน
 - ข. รัฐสภาทำหน้าที่ยับยั้งคณะรัฐบาลในการบริหาร
 - ค. รัฐบาลทำหน้าที่คานดุลการโดยการแต่งตั้งผู้พิพากษา
 - ง. รัฐบาลบริหารประเทศตามที่ผู้แทนราษฎรเสนอทุกอย่าง
 - จ. ศาลตัดสินคดีต่าง ๆ โดยเป็นอิสระไม่ขึ้นต่อรัฐบาล

12. การเลือกผู้แทนราษฎรแสดงถึงความสำคัญด้านใดมากที่สุด ?
- ก. ความสามัคคีของประชาชน
 - ข. ความซื่อสัตย์ของประชาชน
 - ค. ความอดทนของประชาชน
 - ง. ความรักชาติของประชาชน
 - จ. ความเป็นใหญ่ของประชาชน
13. พรรคการเมืองเปรียบได้กับอะไร ?
- ก. กลุ่มสนใจ
 - ข. สมาคมพหุภาคี
 - ค. สโมสรข้าราชการ
 - ง. สมาคมครูและบุคลากร
 - จ. มูลนิธิสังเคราะห์คนยากจน
14. สถาบันใดต่อไปนี้มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเร็วที่สุด ?
- ก. ศาล
 - ข. ศาสนา
 - ค. รัฐสภา
 - ง. พระมหากษัตริย์
 - จ. รัฐสภาและศาล
15. ข้อใดเป็นลักษณะการเลือกตั้งแบบรวมเขต
- ก. ประชาชนเลือกผู้แทนราษฎรได้ครั้งหนึ่งจากจำนวนทั้งหมด
 - ข. ประชาชนเลือกผู้แทนราษฎรได้เท่ากับจำนวนทั้งหมด
 - ค. ประชาชนเลือกผู้แทนราษฎรได้ทุกหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของตน
 - ง. ประชาชนเลือกผู้แทนราษฎรได้เฉพาะหน่วยเลือกตั้งที่ตนอาศัยอยู่
 - จ. ประชาชนเลือกผู้แทนราษฎรได้จำนวนตามใจชอบ

16. การไปเลือกตั้งผู้แทนราษฎรควรปฏิบัติตนอย่างไรก่อน ?
- ก. ตรวจดูรายชื่อผู้มีสิทธิลงคะแนน
 - ข. ตรวจดูรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง
 - ค. รับบัตรลงคะแนนตามกฎหมายเลขผู้สมัครรับเลือกตั้ง
 - ง. ตรวจดูความเรียบร้อยของหีบหย่อนบัตรลงคะแนน
 - จ. สอบถามเจ้าหน้าที่ที่ทำงานในหน่วยเลือกตั้ง
17. ถ้าประชาชนมีความเดือดร้อนจะมีวิธีการให้รัฐบาลรับรู้ได้อย่างไร ?
- ก. ร้องทุกข์โดยตรงต่อนายกรัฐมนตรี
 - ข. เดินทางมาที่ทำเนียบรัฐบาล
 - ค. เสนอเรื่องต่อผู้แทนราษฎรในเขตตน
 - ง. เสนอเรื่องต่อข้าราชการในท้องถิ่นของตน
 - จ. เสนอเรื่องต่อผู้ใหญ่บ้านเพื่อเสนอเรื่องต่อไป
18. ข้อใดเป็นข้อดีของการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ?
- ก. ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องเสียค่าใช้จ่าย
 - ข. ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีน้อยเลือกง่าย
 - ค. ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นคนในท้องถิ่นจริง ๆ
 - ง. ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีโอกาสหาเสียงได้ทั่วถึง
 - จ. ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีโอกาสใกล้ชิดกับประชาชนมาก
19. นายกรัฐมนตรีคนแรกของไทยคือใคร ?
- ก. พันเอกพระยาพหลพลพยุหเสนา
 - ข. พระยามโนปกรณนิติธาดา
 - ค. จอมพล ป. พิบูลสงคราม
 - ง. หลวงประดิษฐมนูธรรม
 - จ. นายควง อภัยวงศ์

20. ข้อใดไม่ใช่บุคคลในคณะรัฐบาล ?
- ก. ปลัดกระทรวงต่าง ๆ
 - ข. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
 - ค. รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง
 - ง. นายกรัฐมนตรี
 - จ. โฆษกรัฐบาล
21. คณะรัฐบาลมีใครเป็นหัวหน้า ?
- ก. นายกรัฐมนตรี
 - ข. ปลัดกระทรวง
 - ค. รัฐมนตรีช่วยว่าการ
 - ง. รัฐมนตรีว่าการ
 - จ. เลขาธิการคณะรัฐบาล
22. ข้อใดเป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ?
- ก. กระทรวง
 - ข. ทบวง
 - ค. จังหวัด
 - ง. อำเภอ
 - จ. เทศบาล
23. รัฐมนตรีว่าการแต่ละกระทรวงมีหน้าที่สำคัญคือข้อใด ?
- ก. ปฏิบัติงานในท้องถิ่น
 - ข. กำหนดนโยบายการดำเนินงานของกระทรวง
 - ค. พบปะประชาชนนำข้อเรียกร้องไปพิจารณา
 - ง. รับคำสั่งจากราชการประจำมาวางนโยบายทางาน
 - จ. ตรวจสอบควบคุมข้าราชการที่สังกัดในกระทรวง

24. การจัดระบบศาลของไทยมีกี่ประเภท ?
- 1 ประเภท
 - 2 ประเภท
 - 3 ประเภท
 - 4 ประเภท
 - 5 ประเภท
25. ถ้าศาลฎีกาพิพากษาคดีออกมาแล้วแต่จำเลยไม่พอใจคำตัดสินจะทนายอย่างไร ?
- ร้องเรียนต่อศาลอุทธรณ์
 - ร้องเรียนต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
 - ให้ศาลชั้นต้นยื่นเรื่องขึ้นมาใหม่
 - ขอรับโทษตามที่ศาลฎีกาพิพากษาคัดสิน
 - ร้องเรียนต่อนายกรัฐมนตรีบังคับให้ศาลตัดสินคดีใหม่
26. ฐานะของกษัตริย์ก่อนที่จะเปลี่ยนแปลงการปกครองเทียบได้กับอะไร ?
- ผู้ทรงศีล
 - สมมุติเทพ
 - บิดา
 - หัวหน้า
 - นายกรัฐมนตรี
27. การขึ้นครองราชสมบัติของกษัตริย์ต้องยึดหลักเกณฑ์อะไร ?
- มติของรัฐสภา
 - มติของเชื้อพระวงศ์
 - มติของประชาชน
 - ความเห็นของคณะรัฐบาล
 - กฎหมายถือว่าควมการสืบสันตติวงศ์

28. ข้อใดเป็นอำนาจหน้าที่ของพระมหากษัตริย์โดยตรง ?

- ก. ให้ความเห็นชอบนโยบายของรัฐบาล
- ข. คัดเลือกรัฐบาลในการบริหารประเทศ
- ค. สนับสนุนให้กำลังใจรัฐบาล
- ง. แต่งตั้งองคมนตรี
- จ. แต่งตั้งคณะรัฐมนตรี

29. ข้อใดที่เป็นบทบาทหน้าที่ของรัฐธรรมนูญในส่วนที่ว่าด้วยพระมหากษัตริย์ ?

- ด. ทรงเป็นพุทธมามกะ
- ข. ทรงเป็นสัญลักษณ์ของชาติ
- ค. ทรงเป็นที่รวมอำนาจของรัฐ
- ง. ทรงเป็นผู้สืบทอดมรดกของไทย
- จ. ทรงเป็นผู้ที่ไม่กระทำความผิดใด ๆ

30. การใช้อำนาจตุลาการของกษัตริย์คือการกระทำในข้อใด

- ก. แต่งตั้งถอดถอนผู้พิพากษา
- ข. ศาลพิพากษาในนามของพระมหากษัตริย์
- ค. ให้ความเห็นในการพิพากษาคดีใหญ่ ๆ
- ง. เป็นประธานผู้พิพากษาในศาลทุกศาล
- จ. แต่งตั้งข้าราชการที่ทำงานในศาล

31. ข้อใดที่แสดงว่ากษัตริย์ดำรงพระองค์เป็นกลางทางการเมือง ?

- ก. ไม่นับถือศาสนา
- ข. ไม่เป็นจอมทัพไทย
- ค. ไม่ได้แต่งตั้งข้าราชการ
- ง. ไม่ติดต่อกับต่างประเทศ
- จ. ไม่เลือกตั้งผู้แทนราษฎร

32. ข้อใดที่แสดงว่ากษัตริย์ทรงเป็นผู้สร้างความเป็นปึกแผ่นของประชาชนในชาติ ?
- ก. ทรงช่วยเหลือเกษตรกร
 - ข. ทรงเยี่ยมเยียนราษฎรทุกภาค
 - ค. โปรดฯ ให้มีหน่วยแพทย์บริการประชาชน
 - ง. โปรดฯ ให้ประชาชนเข้าเฝ้าอย่างใกล้ชิด
 - จ. พระราชทานทรัพย์สินส่วนพระองค์ให้ประชาชน
33. กิจกรรมด้านใดที่กษัตริย์ช่วยเหลือประชาชนมากที่สุด ?
- ก. การค้าภายในประเทศ
 - ข. การค้ากับต่างประเทศ
 - ค. การอุตสาหกรรม
 - ง. การเกษตรกรรม
 - จ. การทำเหมืองแร่
34. วัฒนธรรมแบบประชาธิปไตยคือข้อใด ?
- ก. การมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่
 - ข. การหางานผู้เดียวอย่างมีประสิทธิภาพ
 - ค. การเคารพศักดิ์ศรีคุณค่าของคนอื่น
 - ง. การรู้จักปล่อยตามกัน
 - จ. การอยู่กินอย่างประหยัด
35. ข้อใดเป็นหลักการของประชาธิปไตย ?
- ก. สิทธิ เสรีภาพ ภราดรภาพ
 - ข. เสมอภาค เสรีภาพ ภราดรภาพ
 - ค. อัตภาพ เสรีภาพ - เสมอภาค
 - ง. เสมอภาค อัตภาพ สิทธิ
 - จ. สิทธิ อัตภาพ เอกัตภาพ

36. ข้อใดไม่ใช่วัฒนธรรมในสังคมประชาธิปไตย ?
- ก. ปฏิบัติตามค่านิยมของสังคม
 - ข. ยอมรับความคิดของผู้อาวุโสกว่า
 - ค. ร่วมมือกันในการทำงาน
 - ง. ไม่ดูหมิ่นคนต่างชาติ
 - จ. ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
37. การละเมิดสิทธิ เสรีภาพของคนอื่นตรงกับข้อใด ?
- ก. ไม่สนใจการเรียน
 - ข. ปลอมสินขาย
 - ค. หลีกเลียงกฎหมาย
 - ง. ไม่เสียภาษีอากร
 - จ. แสดงความคิดเห็นให้ร้าย
38. ประชาชนมีวัฒนธรรมประชาธิปไตยจะช่วยพัฒนาการปกครองอย่างไร ?
- ก. ประชาชนกินดีอยู่ดี
 - ข. ประชาชนปราศจากโรคภัย
 - ค. ประชาชนมีความร่ำรวย
 - ง. ประชาชนมีฐานะดีขึ้น
 - จ. ประชาชนมีความสามัคคี
39. ข้อใดเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่มีต่อตนเอง ?
- ก. รับราชการทหาร
 - ข. เสียภาษีอากรตามกฎหมาย
 - ค. รับการศึกษาอบรมตามกฎหมายกำหนด
 - ง. ช่วยเหลือราชการ ตามกฎหมายกำหนด
 - จ. รายงานความผิดปกติของบ้านเมืองให้เจ้าหน้าที่ทราบ

40. หน้าที่ข้อใดที่จะช่วยส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด ?
- รับราชการทหาร
 - รับการศึกษอบรม
 - เสียภาษีอากรให้รัฐ
 - ช่วยเหลืองานราชการ
 - ออกเสียง เลือกตั้ง
41. การหลีกเลี่ยงไม่รับราชการทหารจะเกิดผลเสียด้านใดมากที่สุด ?
- ความมั่นคงของชาติ
 - ความสามัคคีในชาติ
 - ขวัญและกำลังใจของประชาชน
 - ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจของชาติ
 - การรักษาความสงบเรียบร้อยในชาติ
42. ข้อใดไม่ใช่บทบาทหน้าที่ของประชาชนที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ?
- ต้องรับราชการทหาร
 - ต้องนับถือศาสนาพุทธ
 - ต้องรับการศึกษอบรม
 - ต้องออกเสียง เลือกตั้ง
 - ต้องเสียภาษีอากรให้รัฐ
43. ในวัยเด็กต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่อะไรมากที่สุด ?
- ศึกษอบรม
 - เสียภาษีอากร
 - ออกเสียง เลือกตั้ง
 - ปฏิบัติตามกฎหมาย
 - ช่วยเหลืองานราชการ

44. ข้อใดเป็นสิทธิของประชาชน ?
- ก. การนับถือศาสนา
 - ข. พ้องรองหน่วยงานราชการ
 - ค. การผูก
 - ง. การเขียน
 - จ. การโฆษณา
45. ข้อใดเป็นความหมายของคำว่า "เสรีภาพ" ?
- ก. ประโยชน์ที่บุคคลพึงได้รับตามกฎหมาย
 - ข. ประโยชน์ที่บุคคลต้องการภายใต้กฎหมาย
 - ค. โอกาสที่บุคคลกระทำความต่าง ๆ ได้ตามปรารถนา
 - ง. โอกาสที่บุคคลกระทำความต่าง ๆ ได้โดยไม่ผิดศีลธรรม
 - จ. ประโยชน์ที่บุคคลต้องการและโอกาสที่จะกระทำความต่าง ๆ ได้
46. ข้อใดเป็นสิทธิทางการเมือง ?
- ก. ขอประกันตัว
 - ข. รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - ค. การแสดงประชามติ
 - ง. การคุ้มครองจากรัฐในการใช้ชีวิตในครอบครัว
 - จ. การปรึกษาหารือเป็นการส่วนตัวของผู้ถูกคุมขัง
47. ข้อใดที่แสดงถึงการไร้เสรีภาพอย่างถูกต้อง ?
- ก. นับถือศาสนาพุทธและโจมตีศาสนาอื่น
 - ข. ประหวังนายจ้างและทาสายขาวของนายจ้าง
 - ค. ประกอบอาชีพตามที่ใจชอบแม้คนอื่นจะเดือดร้อน
 - ง. จดทะเบียนตั้งพรรคการเมืองตามแนวคิดของเรา
 - จ. เลือกถิ่นที่อยู่ตามใจชอบ

48. เหตุการณ์ใดที่แสดงว่าใช้สิทธิโดยไม่ถูกต้อง ?
- ก. ผู้ชายมีสิทธิได้รับมรดกมากกว่าผู้หญิง
 - ข. จาเลมมีสิทธิจะร้องเรียนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่
 - ค. ประชาชนสามารถเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อทางราชการได้
 - ง. รัฐเกณฑ์แรงงานของประชาชนได้ตามกฎหมาย
 - จ. ผู้ต้องหาไม่มีสิทธิที่จะประกันตัวได้
49. สถานการณ์ตามข้อใดที่สิทธิเสรีภาพของประชาชนถูกจำกัด ?
- ก. ภาวะเศรษฐกิจไม่ดี
 - ข. เกิดการจลาจล
 - ค. เกิดการชุมนุมประท้วง
 - ง. เกิดภาวะโรคระบาดรุนแรง
 - จ. เกิดภาวะข้าวขาดแคลนแพง
50. ข้อใดเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพได้ถูกต้องที่สุด ?
- ก. เจ้าหน้าที่จะตรวจบ้านเมืองของเราไม่ได้
 - ข. บุคคลสามารถเขียนบทความตีพิมพ์ในรัฐสภาได้ตามสบาย
 - ค. โฆษณาสินค้าของคนให้คนหลงเชื่อมากที่สุด
 - ง. ทั้งสหกรณ์ร้านค้าโดยหากกำไรให้มากที่สุด
 - จ. ประทศอาชีพโดยพยายามกำจัดคู่แข่งชั้นออกไป

.....

แบบสอบถามวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1) แบบสอบถามนี้ต้องการทราบเกี่ยวกับแนวทางการประพฤติปฏิบัติของนักเรียน โดยจะมีข้อความให้อ่านเพื่อพิจารณาและประเมินค่าตัวเองว่ามีแนวทางการประพฤติปฏิบัติตรงกับข้อเท็จจริงในข้อความนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด ผลการประเมินตัวเองของนักเรียนไม่เป็นคำตอบที่ถูกหรือผิด เพราะแต่ละบุคคลย่อมมีแนวทางการประพฤติปฏิบัติแตกต่างกันออกไป

2) แบบสอบถามนี้จะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อนักเรียนประเมินตัวเองตามสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด

3) แบบสอบถามนี้ไม่ต้องการทราบว่าใครคือผู้ตอบแบบสอบถามนี้ ฉะนั้น คำตอบของนักเรียนจึงไม่มีทางกระทบกระเทือนตัวนักเรียนเอง หรือทำให้ตัวนักเรียนคอยคุณค่าในสายตาคนอื่น ผลการประเมินตัวเองของนักเรียนจะนำไปใช้ เพื่อการวิจัยทางวิชาการอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณลักษณะของคนไทยให้เหมาะสมกับสังคมประชาธิปไตย โปรดอย่าประเมินตัวเองให้เกินหรือคอยกว่าสภาพความเป็นจริงของนักเรียน เพราะจะทำให้ผู้วิจัยได้รับข้อมูลที่ผิดพลาด ซึ่งจะทำให้การวิจัยล้มเหลวโดยสิ้นเชิง

4) ขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามนี้ให้ครบทุกข้อ เพราะถ้านักเรียนไม่ตอบข้อความใดข้อความหนึ่งแล้ว แบบสอบถามนี้จะใช้ไม่ได้

5) การตอบแบบสอบถามมีลักษณะดังนี้

ในแต่ละข้อความจะมีช่องให้นักเรียนเลือกตอบ 5 ช่อง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อ เมื่อนักเรียนเห็นว่าสมควรจะตอบตรงช่องใด ให้ทำเครื่องหมาย $\neq$ ลงในช่องนั้นในกระดาษคำตอบที่ให้ไว้

ตัวอย่าง

- ก) ข้าพเจ้าอ่านหนังสือพิมพ์เสมอ
ข) ข้าพเจ้าไปงานสังคมเสมอ

จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง พอสมควร	จริง น้อย	ไม่ จริง

คำอธิบาย จากตัวอย่างข้อ ก. ถ้านักเรียนอ่านหนังสือพิมพ์โดยสม่ำเสมอจริง ก็ตอบช่องจริงมากที่สุด ถ้านักเรียนอ่านหนังสือพิมพ์บ่อย ๆ ไม่ได้อ่านเป็นบางครั้งก็ตอบช่องจริงมาก ถ้านักเรียนอ่านบ้างไม่อ่านบ้างก็ตอบจริงพอสมควร ถ้านักเรียนไม่ค่อยได้อ่านก็ตอบช่องจริงน้อย แต่ถ้านักเรียนไม่ได้อ่านเลยก็ตอบช่องไม่จริง สำหรับตัวอย่างข้อ ข. และข้อความต่าง ๆ ในแบบสอบถามต่อไปนี้

ก็ให้ตอบในลักษณะเดียวกับข้อ ก. นี้

100

ขอให้นักเรียนประเมินตัวเองจากข้อความต่อไปนี้

	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง พอสมควร	จริง น้อย	ไม่ จริง
1) เมื่อข้าพเจ้าได้รับมอบหมายงานชิ้นใดมาข้าพเจ้า จะทำงานชิ้นนั้นเสร็จสิ้นทุกครั้งที่					
2) ข้าพเจ้ามีใจจดจ่อกับงานที่ได้รับมอบหมาย โดยไม่เพิกเฉยในงาานนั้นลำซา					
3) ข้าพเจ้ามีทงานด้วยความละเอียดรอบคอบ ไม่ปล่อยให้ผิดพลาดหรือล้มเหลวด้วยความ ประมาทหรือเผลอเรอ					
4) ข้าพเจ้าปรับปรุงงานและวิธีการทำงานให้ได้ ผลดีขึ้นอยู่เสมอ					
5) ข้าพเจ้าทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยใช้ความ สามารถที่มีอยู่อย่างเต็มที่					
6) ความผิดพลาดหรือล้มเหลวในการทำงานของ ข้าพเจ้ามักเกิดจากผู้อื่น					
7) ข้าพเจ้าไม่เคยปฏิเสธแนวทางการแก้ปัญหาที่ แปลกใหม่แม้เหตุผลที่แตกต่างไปจากเดิม แต่แก้ปัญหาได้เหมือนกัน					
8) ข้าพเจ้าจะไม่สบายใจที่ทองอกตนเองทั้งการ แสดงความคิดเห็นของคนอื่นที่ขัดแย้งกับข้าพเจ้า					
9) เมื่อผู้อื่นทำให้ข้าพเจ้าเสียหาย เช่น ฝากส่ง รายงานให้อาจารย์แล้วไม่ส่งให้ แต่ถามว่าเขา ไม่ได้ตั้งใจ ข้าพเจ้าก็ยินยอมให้					

	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง พอสมควร	จริง น้อย	ไม่ จริง
✓ 10) ข้าพเจ้ายอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เท่า ๆ กับความคิดเห็นของข้าพเจ้า					-
✓ 11) ข้าพเจ้าจะไม่เสนอความคิดเห็นต่อไป ถ้า คนอื่น ๆ ในกลุ่มไม่เห็นด้วย					-
12) ข้าพเจ้าสนใจปัญหา ความต้องการและความ สนใจของผู้อื่นอยู่เสมอ					
13) เมื่อพบผู้ที่มีความทุกข์ยาก ข้าพเจ้าจะช่วยเหลือ ทุกครั้งที่มีโอกาสและความสามารถที่จะช่วยได้					
14) ข้าพเจ้าไม่เคยมุ่งร้ายหรือคิดกีดกันผลประโยชน์ ของคนอื่น					
15) ในความคิดเห็นของข้าพเจ้าทุกคนมีสิทธิและ เสรีภาพเท่าเทียมกันทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะ ใดก็ตาม					
16) เมื่อผู้อื่นมีความทุกข์ ข้าพเจ้าก็พลอยมีความทุกข์ ตามเขาไปด้วย					
17) เมื่อข้าพเจ้าทราบข้อเท็จจริงอย่างหนึ่ง ข้าพเจ้า จะยืนยันในข้อเท็จจริงนั้นเสมอ ไม่ยอม เปลี่ยนแปลง					
18) ข้าพเจ้าจะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ทุกครั้งที่มีโอกาสหรือมีความสามารถจะกระทำได้					
19) ข้าพเจ้าแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แบ่งปันสิ่งของต่าง ๆ กับเพื่อน ๆ หรือผู้ร่วมงานเสมอ					

	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง พอสมควร	จริง น้อย	ไม่ จริง
20) ข้าพเจ้ามีความต้องการที่จะทำงานร่วมกับ ผู้อื่นอยู่เสมอ					
21) ข้าพเจ้ามักอุทิศสิ่งต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้ามี เช่น แรงกาย กำลังเงินหรือสติปัญญาอย่างเต็มที่ เพื่อช่วยให้งานในกลุ่มประสบผลสำเร็จ					
22) ก่อนที่จะลงมือแก้ปัญหาใด ๆ ข้าพเจ้ามักจะ ปรึกษารื้อกับคนหลาย ๆ คนอย่างจริงจัง เกี่ยวกับปัญหาและวิธีการแก้ปัญหานั้น ๆ เสียก่อน					
23) ข้าพเจ้ามักจะไม่สบายใจ ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือ โครงการต่าง ๆ หรืองานต่าง ๆ ของกลุ่ม ไม่เต็มความสามารถ					
24) เมื่อความคิดเห็นของข้าพเจ้ามีประโยชน์ต่อ ส่วนรวมข้าพเจ้าจะถูกชี้แจงแสดงความคิดเห็น อันนั้นทุกครั้งโดยไม่เคยหวั่นต่อสิ่งใด					
25) ข้าพเจ้าจะทำงานต่าง ๆ ของข้าพเจ้าให้ เสร็จสิ้นโดยกายตนเองโดยไม่พึ่งพาคนอื่น ต่างงานนั้น ๆ ไม่สุรุ่ยสุร่ายจริง ๆ					
26) ข้าพเจ้ากำหนดชีวิต อนาคตและโชคชะตา ของตัวเอง					
27) ข้าพเจ้าไม่เคยกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่จะทำให้ ผู้อื่นเดือดร้อนจากการกระทำนั้น ๆ					

	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง พอสมควร	จริง น้อย	ไม่ จริง
28) ข้าพเจ้าชอบที่จะริเริ่มในโครงการหรือ กิจกรรมต่าง ๆ ในกลุ่มที่ข้าพเจ้ามีส่วนร่วม เสมอ					
29) ข้าพเจ้าสนใจติดตามความคิดหรือผลงานที่ ใหม่หรือแปลกอย่างใกล้ชิด					
30) ข้าพเจ้าประเมินผลงานของตัวเองและของ คนอื่นอยู่เสมอ เพื่อนำมาปรับปรุงการทำงาน ในครั้งต่อไป					
31) ข้าพเจ้าสนใจที่จะติดตามตัวเอง กาลังหาอะไร และจะหาได้อย่างไร					
32) ข้าพเจ้าไม่เคยละเมียดกฎเกณฑ์ของชุมชนที่ ข้าพเจ้าอาศัยอยู่นั้นยอมรับหรือตั้งขึ้นมา					
33) ข้าพเจ้าไปปฏิบัติหน้าที่ของกระทำอย่างถูกต้อง และครบถ้วน เช่น หน้าที่ที่ตองศึกษาเล่าเรียน อย่างเต็มที่ หรือช่วยเหลืองานในชุมชนเป็นต้น					
34) ข้าพเจ้าใช้สิทธิต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้ามีอยู่อย่าง เต็มที่ เช่น สิทธิของนักเรียนที่จะใช้บริการของ โรงเรียน สิทธิที่จะซักถามหรือแสดงความคิดเห็น ในขณะที่ครูสอน เป็นต้น					
35) เมื่อมีการขัดแย้งหรือทะเลาะเบาะแว้งหรือมีการ ขมขู่หรือมีการเอาเปรียบเกิดขึ้นในกลุ่มของ ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้พยายามอย่างเต็มที่ที่จะให้ การประนีประนอมและระงับหรือขจัดเหตุการณ์ เหล่านั้นให้หมดไป.					